

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον τὴν πρώτην καὶ δεκάτην ἑκτην ἐκάστου μηνός,

ὑπὸ

Ἀλεξάνδρου Γ. Σκαλίδου

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 6.	Μετὰ παραρτήματος	δραχ. 10.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 8.	» »	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ	φλωρ. 1.	» »	φλωρ. 2.

ΑΘΗΝΗΣΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΔΓΓ. ΚΑΝΑΡΙΩΤΟΥ.

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΑΙΩΤΙΣΣΗΣ,
ΑΡΙΘ. 14.

1868.

ΕΤΟΣ Γ'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 82.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 16 Φεβρουαρίου 1868.

Ἡ Φιλία.— Διηγήματα. Ὁ Νεκρομάντις. Κλαύδιος ὁ Ἀκηδής.— Μεσαιωνικά.— Ποίησις.— Μυθιστόρημα τὸ Ἄνθος τῆς Ἀλόης.

Ἡ Φιλία.

Πάθος ὑψηλόν, αἶσθημα τῶν μεγάλων ψυχῶν, εὐτυχία τοῦ κόσμου, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὅλα μὲν τὰ κακὰ ἀφανίζονται καὶ ἐξασθενοῦνται, ὅλα δὲ τὰ καλὰ αὐξάνονται καὶ καλλωπίζονται, ὦ οὐρανια φίλια! τὸ ὄνομά σου καὶ μόνον μοὶ ἀνακαλεῖ ὅλα τὰ θέληττα τῆς ζωῆς μου. Πάθος ἠρωϊκόν, τοῦ ὁποίου τὸ καθαρὸν πῦρ ἀνάπτει πάντοτε διὰ τοῦ αἰσθήματος καὶ ἐμψυχοῦται διὰ τῆς διανοίας· ἀρετὴ παρήγορος ἦν ὁ κυριάρχης τοῦ Παντός ἀπένειμεν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἵνα τὸν ἀποζημιώῃ διὰ τὰς ὀλεθρίας συνεπειὰς ἀποπεπλανημένου λογικοῦ· αἶσθημα εὐεργετικόν ἀνευ τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἀγαθὸν δι' ἡμᾶς δύναται νὰ ὑπάρξῃ· διότι τί ἐστὶν ἀγαθὸν περὶ τοῦ ὁποίου δὲν δύναται τις νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν φίλον του; Ἄρετὴ οὐρανια, ἧς τὸ ὄνομα τοσοῦτον συχνὰ ἐκπορνεύεται, ἧς ἡ εἰκὼν τοσοῦτον συχνὰ ἀλλοιοῦται, ἦν οἱ θνητοὶ λατρεύ-

ουν κατ' ἐξοχὴν ὅποτε τὴν ἀγνοοῦσι· πάθος γενναῖον καὶ ὑψηλὸν ὅπερ ἐξευγενίζει τὴν ὑπαρξίν μας καὶ ὅπερ δὲν μᾶς κάμνει νὰ ζῶμεν εἰμὴ διὰ τὸν φίλον ὃν ἡ καρδία μας ἐξέλεξε· σὺ εἶσαι ὅπερ ἤδη θέλομεν σκιαγραφήσει.

Οὐδέποτε ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἡ καρδία ἐφλογίσθη διὰ τῶν γλυκειῶν φλογῶν τῆς ἀγίας φιλίας δὲν ἐδοκίμασεν αἶσθημα ζωηρότερον, παρ' ὅτε ὁ φίλος ὃν ἠγάπησεν ἔχει ἀνάγκην τῆς βοήθειας του· τὸν ἀκολουθεῖ ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκληροτέρας δυστυχίας· προσκολλᾶται εἰς αὐτὸν ἵνα μὴ ἀποχωρισθῇ ποτέ· αἱ ψυχρότητες ἐκείνου ὃν ἐξέλεξε δὲν δύναται νὰ σθύσωσι τὸ οὐράνιον πῦρ ὑπὸ τοῦ ὁποίου φλέγεται· τὸν ἀγαπᾷ καίτοι ἀχάριστον, καίτοι ἀπιστον, ἕνεκα τῶν ἀγίων νόμων τῆς φιλίας· τὸν οἰκτεῖρει, τοῦ συγχωρεῖ ὅλα τὰ κακὰ ὧν τοῦ ἐγένετο πρόξενος, καταθλίβεται ἀλλὰ δὲν παύει νὰ τὸν ἀγαπᾷ ὀλιγώτερον, θυσιάζει δι' αὐτὸν ὅλην τὴν εὐτυχίαν του· θέλει ν' ἀποθάνῃ διὰ τὸν ὀρέστην του, καὶ συγκατατίθεται δι' ὅ,τι ἀγνοεῖ. Ἡ ψυχὴ του συναναμιγνύεται μετὰ τῆς

Ο ΝΕΚΡΟΜΑΝΤΙΣ.

(Συνέχεια και τέλος).

Οὕτω λοιπόν ἐφωδιασμένος διὰ συγ-
χωρήσεων, και προστατευόμενος ὑπὸ τοῦ
καθηγιασμένου κομβολογίου του, διευ-
θύνθη εἰς Νεάπολιν, ὅπου τὸν προσεκάλει
ἤδη ἡ περιέργεια μᾶλλον τῆς εὐλαβείας·
ἤθελε νὰ ἰδῆ τὸ Βεζούδιον, και ἀνέβη εἰς
αὐτό· ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀπολαύσῃ τῆς θαυμα-
σίας θέας ἧτις τὸν περιεκύκλου, ἀντὶ νὰ
θαυμάσῃ τὴν ἀπειρον ἀπόστασιν τοῦ
ὑπεράνω αὐτοῦ οὐρανοῦ, οὐδὲν ἢ τὸν κρα-
τῆρα παρετήρησεν, οὐδὲν ἢ τὸ βάθος τῆς
ἀδύσου, ἔνθα φλόξ μελάγχρους αἰωνίως
ἀναθρόσκει. Ἀλλὰ και εἰς τὸ βάθος τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ κοχλάζει ἐπίσης λογισμὸς
μαῦρος· και ἡ σκέψις αὕτη τὰ πάντα κα-
τέστησεν εἰς τὰ ὄμματά του ζοφώδη και
σκοτεινά. Τὰ πάντα, και αἱ λευκαὶ τοῦ
κόλπου οἰκίαι ἀντανεκλώσαι τὰς ἡλιακὰς
ἀκτῖνας, και τὸ κυανοῦν τοῦ ὀρίζοντος και
τὸ κυανοῦν τοῦ κόλπου, τὰ πάντα ἐράνη-
σαν πένθημα και μελαγχολικά εἰς αὐτόν,
και εἰς τὴν ἀκμὴν εὐρέθη νὰ ῥιφθῆ ἐντὸς
τοῦ κρητῆρος ἀν ὁ ὁδηγὸς του δὲν τὸν
ἐμπόδιζε.

Διαφυγὼν δὲ ἤδη και δεῦτερον τὴν
αὐτοκτονίαν, και πᾶσας τὰς συγχωρήσεις
του ἐξαντλήσας ὅπως ἐπιτύχῃ συγγνώμης,
ἐπέβη πλοίου τινὸς φέροντος προσκυνη-
τὰς εἰς Παλαιστίνην.

Εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὸν ἱερὸν τάφον,
τὴν ἁγίαν πόλιν, ἐκεῖ ἐπορεύετο διὰ νὰ
εὕρῃ τὴν δραπέτιδα εὐδαιμονίαν, τὴν
εἰρήνην, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς· ἐκεῖ
ἐσκόπει νὰ ἐνδιατρίψῃ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ
θλιβεροῦ βίου του, πᾶσαν ἐν τῷ κόσμῳ
ἐλπίδα ἀποβαλὼν, νὰ κατασκηνώσῃ ἐν
μέσῳ τῶν μοναχῶν τῶν ἀφιερωσάντων
τὴν ζωὴν αὐτῶν πρὸς φύλαξιν και λα-
τρείαν τοῦ τάφου τοῦ Σωτήρος· ἐκεῖ δὲν
θὰ ἤρχετο νὰ τὸν καταλάβῃ ὁ ἀπαίσιος
τοῦ μάντεως οἰωνομοσ. Ἰπὸ τὸν σταυ-
ρὸν τοῦ Ἰησοῦ δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῆ
τὴν ἀτιμὴν λαμνητόμων. Καὶ τὰ εὐσεβῆ
ταῦτα σχέδια καθίσταν γλυκειὰς και
εὐφροσύνας τὰς ἡμέρας και τὰς νύκτας
τοῦ ἐπιστάου, ὥστε, ὅτε πρῶτα τιμὴ

γῆ! γῆ! ἀνέκραξεν ὁ ναυκρὸς, ἐσώθην,
ἀπεκρίθη ὁ Μανδαῖος.

Και δὴ, ἄμυχ φθάσας εἰς Ἱερουσαλήμ,
διεκρίνωσε τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ πρὸς τὸν
ἠγούμενον τῶν δουτικῶν πατέρων, και
δόκιμος ἐγένετο. Ἐζῆσε δὲ οὕτω εἰς διά-
στημα τριῶν ἔτων μηνῶν, εὐδχίμονα αἰ-
σθανόμενος ἐκυτόν και ἐπὶ μᾶλλον και
μᾶλλον ἀναπαυόμενος, ὅτε ἐσπέραν τινὰ,
ἐπειδὴ μετὰ τὸ δεῖπνον, ὁ ἠγούμενος τῷ
ἐκαμνε παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ κανο-
νισμοῦ και τῆς τάξεως τῆς μονῆς, ὑπ' αἰ-
φνιδίας και παραπλησίως τῷ πεπρωμένῳ
καταληφθεὶς ὀργῆς, ἤρπασε μαχαίριον και
τὸν ἠπειλήσεν.—Ἢ! τὸ βλέπω προδήλως
ὅτι εἶμαι προωρισμένος εἰς τὸ ἐγκλημα!
εἶπε μετ' ἀπογνώσεως πέρχυτα συνελθῶν.
Και τὸν ἐσυγχώρησε μὲν ὁ ἠγούμενος, τὸν
ἀπέβαλεν ὁμως ἀμέσως τοῦ μοναστηρίου.

Ἡ περίστασις δὲ αὕτη τὸν ἐπεισεν ἐν-
τελῶς ὅτι ὤφειλε ν' ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ
ἐκρίωματος. Καὶ ἡ ἰδέα αὕτη κατέστη
πλέον ἡ πίστις, ἡ πεποιθήσις, ἡ ζωὴ του.
Τὸν κατέθλιβε και τὸν ἐστενοχώρη τὸσον
λιπαρῶς, ὥστε οὐδὲ κἂν ἐφαντάσθη πλέον
νὰ διαφύγῃ τὰς παρεμπλοκάς της· τὸν
ἠλέκτριζε, τὸν εἴλκυεν ἀκαταπαύστως,
ἐλάμβανε πᾶσαν μορφήν ὅπως τὸν ἐξα-
πατήσῃ και τὸν παρασύρῃ, μετεμορφώθη
τέλος εἰς ἀνὴν ἐρωτικὴν· και ὁ Μανδαῖος
δὲν ἐσυλλογίσθη πλέον εἰμὴ νὰ ἐπανιδῆ
τὴν Νικόλην, εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐπανιδῆ
τὴν πατρίδα του, τὴν Γαλίαν του, τὴν
γενέθλιόν του πόλιν τῶν Παρισίων, ἧς ἦτο
τέκνον· οὐδ' ἠδυνήθη ν' ἀντισταθῆ εἰς τὴν
ἀνάγκην ταύτην· ἐπανῆλθε λοιπόν.

Τὴν 1 δὲ μαΐου 1463 εἰσῆλθεν εἰς
Παρισίους διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἁγίου Ἰακώ-
βου, μετὰ πενταετῆ σχεδὸν ἀπουσίαν.
Ἐπειδὴ δὲ εἶχε διατηρήσει τὸ ἐντὸς τῶν
Παρισίων ἐν Μοντμάρτρῃ οἶκημά του ἐπρε-
πε νὰ διέλθῃ τὴν συνοικίαν τῶν Ἀγορῶν
ὅπως φθάσῃ εἰς αὐτό. Ἀλλ' ἵνα ἀποφύγῃ
τὴν θέαν τοῦ τροχοῦ και τοῦ ἐκρίωματος,
ἐκαμνε ἐξελιγμὸν τινὰ, και εἰσῆρχετο
ἤδη εἰς τὴν ὁδὸν τῶν Γρανέλλων, ὅτε
ἤκουσε θόρυβον πολὺν μουσικῶν ὀργάνων
και φωνῶν, και εἶδε πλησιάζουσαν συνο-
δίαν πολυπληθῆ. Ἡρώτησε περὶ τούτου
διαβάτην τινὰ, και ἐκεῖνος τῷ ἀπεκρίθη
ὅτι προεπεμπον γάμον τινὰ, τὸν γάμον
τοῦ μικροῦ Ἰωάννου, υἱοῦ τοῦ Ἐρρίκου

Κουζίνου, ἐκτελεστοῦ τῶν κεφαλικῶν
ἀποφάσεων τοῦ κακουργιοδικείου τῆς πό-
λεως, μετὰ τῆς Νικόλης Καπελούσης, θυ-
γατρὸς ἑτέρου ἐπαρχιακοῦ δημίου, εἰς
ἀπόταξιν εὐρισκομένου. Ἐρακία και προσ-
φιλεστάτη ἔνωσις, προσέθετο ὁ διαβάτης
ἐξακολουθῶν τὴν ὁδὸν του.

Δὲν ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία· δύνα-
μὶς τις ἀκαταμάχητος ὤθει τὸν Μανδαῖον·
και τὸσον ἐνδόμυχος ἦτο ἡ πεποίθησις
αὐτοῦ περὶ τούτου, ὥστε ἐκυψε τὴν κε-
φαλὴν και μετ' ἐγκαρτερήσεως περιέμει-
νεν. Ὁ διαβάτης εἶχε προφέρει τὸ ὄνομα
τῆς Νικόλης· ἐχώρησε λοιπόν βήματᾶ
τινα πρὸς τὰ πρόσω ὅπως ἴδῃ τοὺς νυμ-
φίους, ὅτε δὲ ἀνεγνώρισε τὴν Νικόλην,
οἱ πόδες του ἐκάμφθησαν, και ὑπήγε νὰ
στηριχθῆ λειποθυμῶν πρὸς τινὰ τοίχον.
Τετέλεσται! Ἐν ἐν ὥρᾳ συλλογισμῶν
και λήθης ἠδυνήθη ποτὲ ν' ἀμφιβάλλῃ
περὶ τοῦ πεπρωμένου αὐτοῦ, ἐὰν ἐλπίς
τις εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὴν ψυχὴν του, ὦ!
και ἐλπίς και ἀμφιβολία διεσκεδάσθησαν
ἀπέναντι ἐνὸς μόνοου βλέμματος. Διότι
εἶχεν ἀγαπήσει, και τρυφερῶς μάλιστα,
τὴν θυγατέρα τοῦ δημίου. Καὶ μολοντοῦ-
το ἠθέλησε νὰ ἐπανιδῆ τὸν γάμον, και
ἔτρεξεν, ὅσον οἱ τρέμοντες πόδες του τὸ
ἐπέτρεπον, νὰ ἴδῃ τὴν εὐθυμον συνοδίαν,
και εἶδεν, ἐβεβαιώθη ὅτι δὲν ἠπατήθη·
ὅτι ἡ προπεμπομένη νύμφη ἦτο ἡ Νικόλη
αὕτη, ἡ πάντοτε ἀκμαία και τρυφερά,
ἡ πάντοτε θελκτικὴ και χαρίσσια. Ἡ
Νικόλη ἡ καλλιπρόσωπος, ἡ μελανόφθαλ-
μος, τῆς ὁποίας τὸ βλέμμα ἦτο ὁ θρόνος
τῆς γλυκύτητος. Ἡ Νικόλη τέλος ἡ ἀ-
γαπήσασα αὐτόν, ἡ ὁμόσασα νὰ μὴ ὑπαν-
δρευθῆ, και μολοντοῦτο πορευομένη ἤδη
διὰ νὰ δεχθῆ τὴν εὐλογίαν τοῦ γάμου,
χωρὶς νὰ ρίψῃ κἂν ἐπ' αὐτοῦ ἐν μόνον
παραμυθίας βλέμμα· ἀλλ' ἤδη ἦτο ἄλλη
Νικόλη δι' αὐτόν ἐκείνη! ἡ θυγάτηρ τοῦ
δημίου! ἡ γυνὴ τοῦ δημίου! Ἄ! ἀνέκρα-
ξε τέλος και ἡ φωνὴ του ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ
βάθη τῆς τεθλιμμένης καρδίας του· τε-
τέλεσται! εἶμαι χαμένος ἄνθρωπος!

Πᾶς δὲ ὅστις εἶπει εἰς ἐκυτόν—ἐχάθην,
ἐχάθη ἀνευδοκίᾳς! πίπτει και πλέον
νὰ κρατηθῆ δὲν ζητεῖ· πνίγεται και δὲν
τείνει πλέον τὴν χεῖρα πρὸς τὰ βρῦα τῆς
παραλίας· βλέπει τὴν ἐλπίδα και δὲν
τὴν θέλει πλέον. Ἀλλ' ὄχι, ὁ Μανδαῖος

τοῦ φίλου του, δὲν εἶχε εἰμὴ τὰς ἰδίας
ἐπιθυμίας, τὰς ἰδίας συγκινήσεις, τὰς ἰ-
δίας διαθέσεις· και ὁπότε ὁ θάνατος ἔρ-
χεται νὰ τοὺς χωρίσῃ, νὰ τοῖς ἀναρπάσῃ
τὸ ἀγτιπείμενον τῶν εὐαίσθητων και ἀθα-
νάτων αἰσθημάτων του· τότε, φεῦ! τὸν
συνοδεύει μετὰ θάρρους μέχρι τοῦ χείλους
τοῦ τάφου του· τοῦ ὑπεκφεύγουσι τὰ δά-
κρυδά του· διασκεδάζει διὰ τινων θεληγῆ-
τρων τὰς ἀπαισίας ταύτας στιγμάς· πα-
ρηγορεῖται καθ' ἣν στιγμήν τὸ πᾶν μέλ-
λει νὰ τοῦ ἀφαρπασθῆ ἀνεπιστρεπτί· και
ὁπότε ἡ μοιραία θύρα τοῦ τάφου κλειε-
ται, τεθλιμμένος και ἀπαρηγόρητος ἀνευ
ἐλπίδος, δὲν σταματᾶ πλέον τὰ δάκρυά
του, ἀλλὰ μόνος ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπῆς
τῶν πυκνοτέρων και μεμονωμένων δασῶν,
τρέχει ἵνα θρηνήσῃ ἐκεῖνον ὃν ἀπώλεσε, νὰ
τραφῆ μετὰς λύπας του και τὴν εἰκόνα τοῦ
φίλου του, και νὰ φθείρῃ ἐν τῇ θλίψει του
καρδίαν ἧς τὰ αἰσθήματα δὲν δύνανται νὰ
ἐκχυθῶσι, ζῶν ἧτις δὲν ἦτο πλέον δι'
αὐτόν, και ἧτις τοῦ εἶχε κατασταθῆ ὡ-
φέλμιος.

Ἐνίοτε, ὁπότεν αἱ σκιαὶ καταβαίνω-
σιν ἐπὶ τῆς γῆς, νομίζει ὅτι διακρίνει τὸν
φίλον του ἐν τῷ μέσῳ ἀμυδροῦ φωτός·
τοῦ ὁμιλεῖ, ἀλλοίμονον! ὡς νὰ ἠδύνατο
νὰ τὸν ἀκούσῃ· τέρπει τὴν θλίψιν του διὰ
τοῦ ἠδῆος και ἀπατηλοῦ τούτου ὄνειρο-
πολήματος, τρέχει νὰ ἐναγκαλισθῆ τὴν
τοσοῦτον προσφιλῆ ταύτην σκιά· ἀνέ-
παφον μόνον σκότος συναντᾶ, και ἐν τῇ
καρδίᾳ του δριμυτέρας εὐρίσκει θλίψεις·
τὸν ἀναζητεῖ ἐν τῇ νυκτὶ, τὸν ἀναζητεῖ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ και μὴ δυνάμενος πλέον νὰ
ὑποφέρῃ τὸ φορτίον τῶν πικριῶν του,
τῶν λυπῶν του και τῆς ἀπωλείας του,
καταπίπτει τέλος ὑπὸ τὸ βάρος τῆς θλί-
ψεως του και ἀποθνήσκει προφέρων τὸ ὄ-
νομα τοῦ φίλου του. Ἢ οὐρανία φίλια!
διὰ τί αἱ ἄγναι φλόγες σου δὲν φλέγουσιν
ὅλας τὰς ψυχὰς! Διὰ τί, τόσοὶ ὀλίγοι θνη-
τοὶ σ' ἔχουν, ἐν τῇ καρδίᾳ, ὁπότε ἔλοι σ'
ἔχουν εἰς τὰ χεῖλη! Καὶ, διὰ τί τὸ ὄνομα
σου, ὅπερ μόνη ἡ ἀρετὴ ὤφειλε νὰ προ-
φέρῃ, ἐχρησίμευσε τοσοῦταν συχὰ εἰς τὸ
ν' ἀποκρίπτῃ τὰς μαύρας προδοσίας και
τὰς ἀλεθρίας μηχανορραφίας.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)
ANAPPAΣ I. ΓΑΛΛΙΑΣ
—

δὲν ἔβλεπε πλέον ἐλπίδα, καὶ μέλλον ἀόριστον, ἀνευ ἐλπίδος εἶναι προμερόν. Καὶ διελογίσθη μὲν ἀκόμη ν' ἀπαλλαγθῆ προλαβὼν τοιοῦτου μέλλοντος, ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἠθελε διαφύγει τὸ ἰκρίωμα οὐδὲ διὰ τοῦ μέσου τούτου, ἀφοῦ αἱ αὐτοχειρίαι γίνονται ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ. — Οὕτω, δὲν ἠθελε διαφύγει ἐν τούτῳ μὲν τῷ κόσμῳ τὴν ἀτιμίαν, ἐν δὲ τῷ ἄλλῳ κόλασιν φρικώδη. Οὕτω διασκεψθεὶς, διάσκεψις τρομερὰ! ἔλαβε τὴν σταθερὰν πεποίθησιν ὅτι ὤφειλε νὰ περιμένη τὸ πεπρωμένον, ὅτι, τὸ νὰ θελήσῃ νὰ ὑπεκφύγῃ αὐτὸ, ἠθελεν εἶσθαι παραφροσύνη. Καὶ ἔκτοτε τελεία πλέον παραφροσύνη κατέλαβεν αὐτόν· ἔκτοτε πᾶν μέρος τιμωρίας καὶ βασάνου τὸν ἔσυρε πρὸς ἑαυτὸ κατείχετο ὑπὸ κλίσεως πρὸς τὰ αἱματηρὰ θεάματα, ὑπὸ ἰλιγγιάσεως στυγερᾶς. Ἡ ἀγχόνη τοῦ Μονφωκόν, ἡ ἀγχόνη τοῦ Μοντινιῦ, τὸ ἰκρίωμα τῆς Γρέθης, τὸ ἰκρίωμα τῶν Ἀγορῶν, ἰδοὺ τὰ μέρη εἰς ἃ εἰσέδυσεν, εἰς ἃ ἐτέρπετο διατριβῶν, καὶ καθ' ἑκάστην ἐπλανᾶτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο τῶν φρικωδῶν τούτων θεαμάτων. Ἐκτοτε δὲν ὑπήγεινε πλέον νὰ προσευχηθῆ εἰμὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν Γρέθῃ, ἐνθα οἱ κατάδικοι παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν θάνατον, ἐνθα ἀπεύθυνον πρὸς Θεὸν τὴν τελευταίαν αὐτῶν προσευχήν. Καὶ εἶχε δίκαιον ἦτο ἄνθρωπος χαμένος.

Καὶ ὁ γάμος ἐκεῖνος, ἡ θεὰ τοῦ ὁποίου ὡς μάχαιρα δίστομος τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὴν καρδίαν, ἦτο φαῖδρος καὶ εὐτυχής. Πολλοὶ δὲ ἡμέραι εὐθυμοὶ καὶ γαληνιαῖοι τὸν εἶχον ἐπακολουθήσει. Ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἠγάπα τὴν ὠραίαν τοῦ Νικόλην ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἥτις τῷ εἶχε δώσει ξανθὸν καὶ ὠραῖον τέκνον μὲ ῥοδόχροα χεῖλη. Ἐν τῷ γάλακτι τῆς μητρός του ἔσχε τὸ βλέμμα τρυφερὸν καὶ τὴν φωνὴν θωπευτικὴν ἦτο τέκνον τέλειον καὶ λατρευόμενον ὅσον τέκνον δὲν ἐλατρεύθη ποτὲ ἐν τῷ κόσμῳ. Θωπεῖται τοῦ πατρός του, θωπεῖται τῆς μητρός του διφιλονείκουν αὐτό. Ἡ ζωὴ του ἦτο ἀδιάκοπος φίλημα, καὶ ἠύξανε οὕτω ἐν τῇ εὐτυχίᾳ καὶ τῇ ἀναπαύσει νηπιότητος προσφιλοῦς, ἐνῷ ὁ Μανδαῖος, ἐκεῖνος ὅστις εἶχε λατρεύσει τὴν μητέρα του, ἐπαγαγε ἀπὸ πρωίας μέχρι ἑσπέρας, ἀπὸ

ἑσπέρας μέχρι πρωίας, πρὸς τὰς ἀγωνίας ζωῆς ἀφορήτου. Τὸ τέκνον εἰσῆρχετο γολῶν εἰς τὸν βίον, καὶ τετραετὴς, περιπάτει ἤδη χορευόν. Τέσσαρα ἐπίσης ἔτη εἶχον παρέλθει ἀφοῦ ὁ Μανδαῖος, εἶδε τὴν Νικόλην γονυπετοῦσαν πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ φρικῶν διελογίζετο ὅτι ὤφειλε νὰ ἐξέλθῃ τῆς ζωῆς ταύτης διὰ θύρας τρομερᾶς.

Ἡμέραν τινὰ ἀνήλιον, ὁ Μανδαῖος ἐξῆλθε τοῦ οἰκήματός του. Εἰσῆρχετο εἰς Παρισίους διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς θύρας Μοντ-μάρτης, βαδίζων μὲ βήματα ἄτακτα, πότε μὲν συχνά, πότε δὲ βραδέα, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς κρατῶν τὸ μίτωπόν του, ἐνθα διήρχοντο τόσα νέφη, καὶ νέφη ζοφερά ὡς τὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ. Εἶχε διέλθει νύκτα φρικώδη. Ἡσθάνετο ὅτι ὤφειλε νὰ τελειώσῃ, ὅτι χεὶρ ἰσχυρά, ἀκαμπτος, τῷ ἔβαλλεν ὄπλον εἰς τὴν χεῖρα καὶ τὸν ὤθει, ἐνῷ φωνή τις τῷ ἔλεγε: Ὁ ἀποθάνης ἐπὶ τῆς λαμνητόμου! — Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ φθάσω εἰς αὐτὴν εἰμὴ δι' ἐγκλήματός τινος! ἐκραύγασεν ἐκεῖνος τότε μετ' ἀπογνώσεως ἄλλ' ἡ ἀόρατος χεὶρ τὸν ὤθει ἀκόμη. Ὅτε δὲ ἡ αὐγὴ, ἡ ζοφερά καὶ κατηφής ἐφάνη εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἐξῆλθε τοῦ φρικώδους ἐφιάλτου τῆς αὐπνίας του, καὶ μὲ γαλήνην παγερὰν εἶπε καθ' ἑαυτόν: « Σήμερον θέλω ἐκπληρώσει τὸ πεπρωμένον μου. » Καὶ ὑπὸ τοῦ ἀποφασιστικοῦ τούτου λογισμοῦ κατεχόμενος εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν, συγκεκινημένος μὲν, πλὴν ὑπ' αἰσθήματος συνειδήσεως. — Ἐὰν, ἔλεγε, θανατώσω ἄνδρα τινὰ, αὐτὸν ὅστις διαβαίνει τὴν στιγμήν ταύτην, δυνατόν νὰ ἠμάρτησεν εἰς τὴν ζωὴν του, καὶ νὰ μὴ τοῦ ἀφήσω ἐγὼ τὸν καιρὸν νὰ δεηθῆ τοῦ Θεοῦ, νὰ μετανοήσῃ, παραδίδω λοιπὸν μίαν ψυχὴν εἰς τὸν ἄδην, καὶ οὕτως ἐπιφορτίζομαι ἐγὼ, πρὸς τοῖς ἑμοῖς, καὶ τὰ ἰδικὰ του ἁμαρτήματα ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἄν φονεύσω τὴν νεάνίδα ταύτην ἄλλ' ὄχι, ἀγαπᾷ ἀναμφιβόλως τινὰ ἀγαπῶντα ἐπίσης αὐτήν, αὐρίον ἴσως συνέρχεται εἰς γάμον, καὶ ἐγὼ ἐξολοθρεύω δύο ὑπάρξεις· εἶναι πολὺ τοῦτο ἡ λαμνητόμος δὲν θέλει τόσον. Καὶ εἰς τὰς ὄλεθρας ταύτας σκέψεις παραδεδομένος, ἔφθασεν εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Γρανέλ-λων. Πεντήκοστα βήματα πρὸ αὐτοῦ ὡς

πῆρχε συνάθροισις παιδίων παιζόντων ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ. Αἱ φωναὶ τῶν ἦσαν πλήρεις γελώτων, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν σπινθηροδόλοι, τὰ σκιρτήματά τῶν χαρίεντα ἦτο ἡ πολυτέλεια τῆς φαῖδρας καὶ εὐθύμου ζωῆς. Ἄν φονεύσω ἐν τῶν παιδίων τούτων, εἶπεν ὁ Μανδαῖος καθ' ἑαυτὸν ἐπιστάμενος ἀποτόμως· τὸ νεώτερον, τὸ ξανθὸν καὶ ῥοδόχρουν, εἶναι ψυχὴ ἀθώα, λευκὴ ὡς αἱ πτέρυγες τῶν ἀγγέλων, εἶναι ἄγγελος τὸν ὁποῖον στέλλω εἰς τὸν παράδεισον. Πτωχὸν μικρὸν παιδίον! τὸ σώζω ἴσως ἀπὸ πολλὰ τῶν δυστυχημάτων τοῦ κόσμου τούτου, τὸ σώζω ἴσως τοῦ βίου τὸν ὁποῖον διάγω. Ὡ! πόσον μεγάλη ἀρετὴ θέλει εἶσθαι τὸ ν' ἀπαλλάξω τινὰ τῶν βασάνων τὰς ὁποίας ὑπέφεραν. Καὶ ταῦτα διαλογιζόμενος καὶ μονολογῶν, ἐξακολουθεῖ χωρῶν πρὸς τὰ παιδία, τὰ ὁποῖα ἐπαιζόν μετὰ πλειότερας ἐτι ζήσεως, ἦν διήγειρεν ἐν αὐτοῖς ἡ παρουσία του, μετὰ τῆς ἀμίλλης, τῆς εὐτυχίας τοῦ νὰ παρατηρηθῶσι, τῆς δόξης!

Καὶ ἰδοὺ ἐτι πλησιάζοντος τοῦ Μανδαίου, δύο ἢ τρία τῶν μικροτέρων παιδίων ἔτρεξαν πρὸ αὐτοῦ παίζοντα καὶ διαφόρους παιδιὰς ποιοῦντα καὶ λέγοντα. Ὁ Μανδαῖος ἦλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ· ἀλλ' ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμὴν τινα καὶ ἔμεινε χωρὶς λέξιν νὰ εἴπῃ εἰς τὰ παιδία ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τῷ ἐλάλουν ὅλα συγχρόνως.

— Ποίας ἡλικίας εἶσαι, μικρὸν μου; εἶπε τέλος εἰς ἕν ἐξ αὐτῶν. — Ἐξ ἐτῶν. — Σὺ δέ; — Πέντε ἐτῶν. — Καὶ σὺ; — Πέντε ἐτῶν ἐπίσης, κύριε. — Σὺ, τέλος, μικροῦλικο; εἶπεν εἰς τὸ τελευταῖον. — Τέσσαρων ἐτῶν, ἀπεκρίθη ἐκεῖνο μὲ φωνὴν θωπευτικὴν καὶ γλυκειάν. — Ὡ! δὲν εἶναι παρὰ τεσσάρων χρόνων, ἐφώναζον ἐξ ὅλης καρδίας τὰ τρία παιδία. — Δὲν εἶναι παρὰ τεσσάρων ἐτῶν· εἶναι τὸ νεώτερον, τὸ ἀθώότερον, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ ὁ Μανδαῖος, καὶ ἅμα περιέβαλε τὸ παιδίον διὰ τοῦ ἑνὸς βραχίονος, καὶ διὰ τοῦ ἑτέρου τὸ ἐκτύπησε δι' ἐγχειριδίου.

— Οὐαί! ἴδε πόσον εἶναι δυνατὸς, ἴδε πῶς πίπτει ὡς ἀγκούρι, ἔλεγον οἱ συντροφοὶ του γελῶντες καὶ ἔλκοντες αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πόδας· ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα οἱ γέλωτές των μετεβλήθησαν εἰς τρόμου

κραυγᾶς ἰδόντες τὸ αἷμα. Οἱ γείτονες ἔτρεξαν πανταχόθεν, ὁ δὲ Μανδαῖος οὐδὲ κἂν ἐκινήθη ὅπως διαφύγῃ· εἶχεν ἐκπληρώσει τὸ πεπρωμένον του· ἔχυσεν ὅμως δάκρυα, δάκρυα ἄφθονα καὶ πικρὰ, ὄχι διότι ἐτέλεσεν ἐγκλημα ἀλλὰ διότι ἐπλήγωσε τὴν καρδίαν πατρός, τὴν καρδίαν μητρός. Δὲν εἶχε συλλογισθῆ ὅτι ἐξηράνιζε τὴν εὐτυχίαν ἀνδρός καὶ γυναικός· τὸν εἰδοποίησαν ὅμως περὶ τούτου αἱ ἐκ τῆς ἀκρας τῆς ὁδοῦ ἐρχόμεναι ὀξείαι κραυγαὶ γυναικός ὀλολοζούσης. — Ἡ γυνὴ ἐκεῖνη ἦτο ἡ μήτηρ τρέχουσα λυσίκωμος, ἐν παραφροσύνῃ, κραυγάζουσα καὶ μὴ δυναμένη νὰ λαλήσῃ· ἐκπέμπουσα κραυγὰς ἐκ τῶν ἀσυναρτήτων ἐκεῖνων δι' ὧν ἐξατμίζεται ψυχὴ ἀπεγνωσμένη. Τὸ μίτωπόν της ἦτο τεταπεινωμένον, οἱ βραχίονές της γυμνοὶ, διέσχισε δὲ τὸ πλῆθος τὸ περικυκλοῦν τὸ πτώμα καὶ τὸν δολοφόνον. — Ὡ! τέκνον μου, μικρὸν προσφιλές τέκνον μου! ἠδυνήθη τέλος νὰ εἴπῃ, καὶ τὴν ὠχρὰν του μικρὰν κεφαλὴν ἔσφιγγεν ἐπὶ τοῦ στήθους της, ὥσει ἠθελε νὰ τὸ θηλάσῃ· τί σ' ἔκαμαν οἱ συντροφοὶ σου, ἀγαπητόν μου τέκνον! Καὶ σὺ, σὺ ὅστις εἶσαι ἐδῶ, δὲν μ' ἐκδικεῖσαι κατὰ τῶν τεράτων τούτων! Ὡ! δὲν ἔκαμες ποτὲ τέκνον! Καὶ τὰς τελευταίας ταύτας εἰποῦσα λέξεις παρετήρησε τὸν Μανδαῖον.

— Εἶσαι σὺ! . . . κύριε· ὦ! ἐπέπρωτο νὰ φονεύσῃς τὸ τέκνον μου; . . . εἶπε καὶ διελύθη εἰς δάκρυα.

Ἡ ἀρχὴ ἔφθασεν αὐθωρεὶ καὶ συνέλαβε τὸν Μανδαῖον, ὅστις μετὰ τινος ἡμέρας κατεδικάσθη ν' ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος τῶν Ἀγορῶν, δι' ἀποφάσεως τοῦ κακουργιοδικείου τῶν Παρισίων. Τῇ ἐπαύριον δὲ ὁ κατάδικος, φέρων λαμπάδα ἀνημμένην βάρους δύο λιτρῶν διήρχετο πρὸ τῆς θύρας τῆς Παναγίας, ἐν μέσῳ τῶν κατακραυγῶν τῶν γυναικῶν. Οὐδέποτε ἡ μητρικὴ στοργὴ δὲν ἔσχεν ἐκφράσεις εὐγλωττοτέρας, καὶ ἀρὰς ἵνα εἴπωμεν οὕτω, πλειοτέραν ἐχούσας ἀγρίαν τρυφερότητα. Πῶς αἱ μητέρες ἐνηγγκαλίζοντο τὰ τέκνα των καὶ τὰ ἔσφιγγον εἰς τὴν καρδίαν των βλέπουσαι τὸν δολοφόνον! Φίλησέ με, παιδί μου, δὲν θὰ ἔλθῃ νὰ σὲ φονεύσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας μου!

Τέλος ἔφθασε πλησίον τοῦ ἰκρίωματος

και μετα γεννηιότητος ἐπ' αὐτοῦ εἰκόνη· διότι ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τῆς πεποιθήσεως ὅτι εἶχεν ὑπακούσει εἰς ἀναπόφευκτον νόμον. Ἔστη λοιπὸν περιμένων, ἔστη ἐπὶ σανιδώματος νέου, ἀπέναντι νέου τινὸς φημίου, τὸν ὁποῖον ἀκόμη δὲν εἶχεν ἰδεῖ. Καὶ αὐτοὶ μόνοι αἱ δύο ἦσαν ὑπεράνω τοῦ ἀπέριου ἐκείνου πλήθους.

— Ἐλα λοιπὸν, Ἰωάννη· ἐδὼ πρέπει νὰ δεῖξῃς ὅλην τὴν τέχνην σου· ὁ πατὴρ δὲν πρέπει νὰ ἀφήσῃ ἀτιμώρητον τὸν δολοφόνον τοῦ υἱοῦ του! — Δύο δὲ φωναὶ εἶπον ταυτοχρόνως τοὺς λόγους τούτους· ἡ τοῦ Ἑρρίκου Κουζίνου, πατρὸς τοῦ ἀνδρός, καὶ ἡ τοῦ Μερὺ Καπελουσιου, πατρὸς τῆς γυναικός.

— Ἐλα, Ἰωάννα, δεῖξον εἰς τὴν γυναϊκά σου πόσον τὴν ἀγαπᾷ! — Καὶ ἡ φωνὴ αὕτη ἦτο ἡ τῆς ὡραίας Νικόλης.

Ὁ δῆμιος περιέστρεψε τὸ ἔϊφος αὐτοῦ, καὶ τὸ τελευταῖον βλέμμα τοῦ Μανδαίου διείδεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἰκριώματος τὰς πολιὰς τοῦ νεκρομάντεως τρίχας, καὶ τὰς στρογγύλας διόπτρας του ἀκτινοβολούσας εἰς τὸν ἥλιον, καὶ τελευταίαν λέξιν ἤκουσεν ἐξελλοῦσαν τοῦ στόματός του·

— Γελᾶτε!

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Π. Γ.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ Ο ΑΚΗΝΗΣ.

(Συνέχεια ἴδε φιλ. 81.)

Ἡ μεγαλύτερη τῶν θυσεῶν εἶναι ἡ εὐεργεσία ἢ ἡ γυνὴ παρέχει πρὸς τὴν ἀντίζηλον αὐτῆς σώζουσα μάλιστα τὸν ἔρωτα τῆς ἀντιζήλου· διότι τότε θυσιάζομεν τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, τὴν καρδίαν καὶ τὰ βαθύτερα αὐτῆς αἰσθήματα, καὶ ἐπιβάλλομεν σιγὴν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν φιλαυτίαν. Καὶ ὅμως τὰ πάντα εἶναι κοινὰ ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ· ὁ Ὀλυμπος καὶ οἱ θεοὶ αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ θέατρον τοῦ Πιμπηίου μὲ τοὺς ὑποκριτὰς, τὰς αὐλητρίδας, τὰς ἀρχαρχίδας· εἰς δὲ πᾶσι δύνανται

νὰ μετατρέψῃ τὴν τεθλασμένην φυσιογνωμίαν εἰς ἰλαρὰν καὶ μειδιῶσαν.

Ὁ Κλαύδιος ἀγαπᾷ τὴν Φαυστίαν, τοῦτο εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας ἐκτὸς τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ἀγνοοῦντος καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους αὐτῆς ἔρωτας καὶ ὀμνύοντος τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν πίστιν τῆς συζύγου αὐτοῦ. Ὁ Μάρκος Αὐρηλιος συνείδηζε νὰ ἐπισκέπτεται συχνὰ τὸν Κλαύδιον, ἐν ἀγαπᾷ, καὶ νὰ συνδιαλέγεται μετ' αὐτοῦ περὶ φιλοσοφίας, περὶ Θεοῦ, περὶ ἀρετῆς, περὶ κακίας, καὶ ἰσως περὶ συζυγιακῆς πίστεως. Ἡ φιλοσοφία οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡ ἀκηθία μετατραπεῖσα εἰς ἐπιστήμην, ἢ μᾶλλον ἡ μωρία κοσμουμένη μετ' ψευδεῖς ἀδάμαντας καὶ φέρουσα τὸ ψιμμύθιον τῆς λογικῆς. Ὁ Μάρκος λοιπὸν ἐπισκέπτετο συχνὰ τὸν Κλαύδιον, ἀλλὰ τοῦτο ἤρχισε ν' ἀνησυχῆ τὸν φίλον τῆς Φαυστίας, διότι αἱ τοιαῦται ἐπισκέψεις ἠδύνακτο νὰ ταράξωσιν ἰσως τοὺς ἔρωτας αὐτῶν. Καὶ τῶντι, ὁ Μάρκος ἐπισκέφθη πρὸ ἡμερῶν τὸν Κλαύδιον ἀλλ' ἀνεχώρησε μετ' ὀλίγον κατηφῆς διότι εἰσερχόμενος μὲν ἤκουτε τὴν φωνὴν τῆς πιστῆς αὐτοῦ συζύγου, συνομιλῶν δὲ μετὰ τοῦ Κλαυδίου ἔζηλεπεν αὐτὸν ἀλλόφρονα καὶ τεθοροβημένον, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ εἶδε διὰ τῆς ἡμιεκλεισμένης θύρας τὸ ἠδουπαθὲς πρόσωπον τῆς αυτοκρατορίδας, ὀλίγον τεταραχμένον μὲν, ἀλλ' οἱ ἄνδρες λέγουσιν ὅτι ἡ ταρχὴ αὐτῆ προσθέτει πολὺ εἰς τὴν καλλονὴν καὶ εἶναι τὸ ἅλας τῆς ἠδουπαθείας. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀνεχώρησε τεθοροβημένος. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι δυσκόλως πιστεύουσι τὴν κακίαν, καὶ ἐν ἀκόμῃ ψηλαφήσασιν αὐτὴν, πολὺ περισσότερο δὲ τὸν ἐπενεχθεῖσα συμφορὰ εἶναι μεγίστη καταστρέφουσα ὀλόκληρον κόσμον οἰκιακῆς εὐδαιμονίας. Ὁ αὐτοκράτωρ εἶδε καὶ δὲν ἐπίστευσε καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἰδῆ καὶ πάλιν. Ἡθέλησε νὰ ἀνεύρῃ καὶ νὰ καταμετρήσῃ τὴν πληγὴν αὐτοῦ.

Δὲν γνωρίζω ἐν τὴν ἐσπέραν αὐτὴν ὁ Κλαύδιος ἦτο λίαν εὐθυμῶς. Ἀλλ' ἡ Φαυστίνα δὲν ἐπεθύμει βεβαίως ν' ἀποκαλυφθῶσι τὰ αἰσθη αὐτῆς διὰ πολλοὺς μὲν ἄλλους λόγους ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι ἐφοβεῖτο μὴ ὁ αὐτοκράτωρ παροργισθῆς θέσθ χαλινὸν εἰς τὰ παράφορα αὐτῆς ὄργια. Ἡ μοχθηρία καλύπτεται διὰ τῆς μοχθηρίας, ἐν δὲ ἡ ὑποκρισία ἦναι ἡ αἰσχρο-

τέρη τῶν κακιῶν οὐχ ἦττον ἢ πανουργία δὲν ἔχει τὴν ὑπήκοον θέσιν· ἀμφότερα ἢ τε πανουργία καὶ ὑποκρισία βραδίζουσιν ἀπὸ τῆς χειρὸς κρατούμεναι καὶ ἀναπετανύουσι λαμπρὸν παρπέτασμα ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἔρπει τὸ ἐγκλημα. Πρόκειται ν' ἀπατηθῆ καὶ πάλιν ὁ αὐτοκράτωρ, μετὰ μακρὰς δὲ σκέψεις καὶ μετὰ ποικίλα συμβούλια εὐρέθη τὸ μέσον, καὶ τὸ μέσον τοῦτο ἦμην ἐγὼ.

Λέγουσιν ὅτι ἔχω μεγίστην πρὸς τὴν Φαυστίαν ὁμοιότητα, σωματικῶς ἐννοεῖται, διότι ἡ ψυχικὴ ὁμοιότης ἤθελε μὲ προξενήσει φρίκην. Ἡ αὐτὴ φυσιογνωμία, ἡ αὐτὴ κόμη, τὸ αὐτὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ αὐτὴ φωνή, τὸ αὐτὸ ἀνάστημα, οὐχὶ λίαν ἀνεπτυγμένον τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ κομψότατα τετορνευμένον, τελευταῖον καταπληκτικὴ ὁμοιότης. Ἐπρόκειτο λοιπὸν μόνον νὰ μεταβῶ τὴν ἐπιούσαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κλαυδίου καὶ νὰ μείνω παρ' αὐτῶ καθ' ἣν στιγμὴν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ Αὐρηλιος.

Ὁ Κλαύδιος μ' ἐκάλεσε· μολονότι πρὸ πολλοῦ ἠλαττώθη ἡ θερμότης τοῦ πάλαι αἰσθημάτων μου πρὸς αὐτόν, ἔσπευσα νὰ ὑπακούσω. Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸν εἶδον εὐθύμως μειδιῶντα καὶ περιπαθῆ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης δικλίνιον καὶ φιάλαι οἴνου καὶ ὀπῶραι καὶ φαγητὰ ὑπῆρχον ἐστρωμένα, ἀνθοδέσματα δὲ ἐντὸς ὡραίων ἀγγείων κομψότατα διασκευασμένα ἐστόλιζον τὰς τραπέζας. Ἡρώτησα τὸν Κλαύδιον διατί μ' ἐκάλεσε. — Λουκρητία εἶπεν ἐκεῖνος· θωπεύων τὴν κόμην μου, τὰ αἰσθηματα ἔχουσι περιόδους· μὲ συνέβη ν' ἀγαπῶ γυναῖκα τὴν ἐσπέραν καὶ νὰ ἐξυπνήσω ἀγαπῶν ἄλλην τὴν πρωτάν, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πρώτην ἅμα δύστη ὁ ἥλιος. Σήμερον ἠσθάνθην ἀκαταγωνίστως ἀναζωπυρούμενον τὸ πρὸς σὲ αἰσθημά μου, ἐπεθύμησα νὰ σ' ἴδω καὶ σ' ἐκάλεσα.

Παράδοξος τρόπος ἐπαναλήψεως ἔρωτος, οὐτινος ἢ συνέχεια ἔπαυσε πρὸ πέντε ἐτῶν, ἀλλ' ἔτι παραδοξώτερα ἢ φαινομένη εἰλικρίνεια μεθ' ἧς μὲ ὠμίλει. Ἡγνόουν πάντα ἄλλον κεκρυμμένον σκοπὸν, καὶ πρὸς στιγμὴν ἐπίστευσα ἡ μωρὰ ὅτι θὰ ἐκανέλωσιν ἡμέραι εὐτυχέστεραι τῶν πρὸ πολλοῦ παρελθουσῶν ὡραίων τοῦ ἔρωτος ἡμερῶν, καὶ ἔπειτα προθύμως τὴν παρειᾶν

εἰς τὸ φίλημα αὐτοῦ. Ἐξηπλώθημεν εἰς τὸ δικλίνιον καὶ ἐνῶ ἦδη ἔνεκα τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἔρωτος τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκυκλοφόρει ζωρρότερον, αἴφνης ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ εἰσέρχεται ὁ Μάρκος Αὐρηλιος. Ὁ Κλαύδιος ἠγέρθη ἀμέσως, ἐνῶ δὲ ἐγὼ τεθοροβημένη ἠτοιμαζόμεν νὰ ὑποχωρήσω εἰς ἄλλο δωμάτιον:

— Μείνε, Φαυστίνα, εἶπεν ὁ Αὐρηλιος βραδέως καὶ σοβαρῶς, ἐξακολούθησε τὸ γεῦμά σου. Εἶναι τὸ ἔσχατον τοῦτο καὶ δικαίως πρέπει νὰ ἦναι ἀφθονον.

Ἐρρίψε τὴν τήβεννον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ προτείνας τὸν δεξιὸν πόδα, καὶ νεύων χαμαὶ εἶπε πρὸς τὸν Κλαύδιον·

— Οὐχὶ ὡς αὐτοκράτωρ ἀλλ' ὡς φίλος, Κλαύδιε, σ' ἐρωτῶ. Διατί ἀνήρπασες τὴν εὐτυχίαν μου;

— Δὲν ἐννοῶ, Μάρκε, τι λέγεις, ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

Ἀλλ' ὁ πρὸ πάντων μὴ ἐννοῶν ἦμην ἐγὼ ἦτις καὶ θανάτου καταδίκην ἤκουσα χωρὶς κἂν νὰ γνωρίζω τὴν αἰτίαν δι' ἣν κατεδικάσθην.

Ὁ Αὐρηλιος ἐξηκολούθει νὰ περιφέρεται σπασμωδικῶς εἰς τὸ δωμάτιον, ἔπειτα ἀτενίσας τὸν Κλαύδιον·

— Ἄς λέγουν ὅτι θέλουσιν οἱ στωϊκοὶ, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος. Ἡ ψυχροτέρα τῶν φιλοσοφιῶν πίπτει ὡς κόνις ἐνώπιον τῆς ἰδίας συμφορᾶς. Τί σ' ἐπταῖσα, Κλαύδιε, καὶ χάριν στιγμιαίας ἡδονῆς κατέστρεψες τὴν εὐτυχίαν καὶ ἡσυχίαν τοῦ φίλου καὶ αὐτοκράτορός σου; Ἡ φίλις λοιπὸν δὲν ἔχει τίποτε ἱερὸν, καὶ οὐδὲν καθῆκον ἐπιβάλλει! καὶ δὲν γνωρίζεις ὅτι ἀρκεῖ νὰ λησμονηθῶ πρὸς στιγμὴν ἵνα μεταβληθῆς εἰς ἀψυχον πτώμα; Νομίζεις ὅτι οἱ αὐτοκράτορες δὲν ἔχουσι καρδίαν, δὲν αἰσθάνονται ζηλοτυπίαν; νομίζεις ὅτι ἀρκεῖ ἡ πορφύρα αὐτῆ νὰ ἐπικαθῆσῃ ἐπὶ τῶν ὤμων ἑνὸς ἀνθρώπου θνητοῦ, ταλαιπώρου, καὶ ἀπλήστου εὐδαιμονίας ὅπως σὺ καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι διὰ νὰ μεταβάλλῃ αὐτόν εἰς ψυχρὸν ἀρχηγὸν ἀδικηφορῶντα περὶ τῆς οἰκογενειακῆς εὐδαιμονίας. Νομίζεις ὅτι ἡ στωϊκὴ φιλοσοφία ἐπιτρέπει τὴν ἀτιμίαν; . . .

Ἐσταμάτησε.

— Ἀτιμία! τίς ὠμίλησε περὶ τιμῆς; Μόνον διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ πράξεις ὁ ἄνθρωπος ὀρεῖται νὰ δώσῃ λόγον ἐνώπιον

της λευγεμόνος ταύτης θεᾶς. Τὸ στίγμα τῆς ἀτιμίας δὲν δύναται νὰ ἐπιτεθῆ ἐπὶ τοῦ μετώπου ἡμῶν διὰ τὰς πράξεις ἄλλων, οὐδ' ἐπετρέπη νὰ σύρεται εἰς τὸν βόρβορον ἡ καρδιά τοῦ ἀνδρὸς ὑπὸ γυναικὸς ἀτίμου καὶ ὑπὸ φίλου ἐπιβούλου.

— Μάρκε, δὲν ἐννοῶ τί λέγεις, τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν, ἀπήντησεν ὁ Κλαύδιος.

— Δὲν ἐννοεῖς τί λέγω; ἐπανελάβην ὁ Αὐρήλιος γελῶν σπασμωδικῶς, ἀλλὰ τότε εἶσαι θηρίον. Ἐγείρει τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἰδὲ τὴν βασιλικὴν σύνευνον συμποσιάζουσιν ὡς ἡ τελευταία τῶν αὐλητρίδων. Φαυστίνα, ἤμην μωρὸς ἀναθέσας εἰς τόσον εὐθραυστον φύσιν τὴν εὐτυχίαν μου. ἤμην μωρὸς ἀπαιτῶν πίστιν ἀπὸ τὸν διερχόμενον ἀνεμον καὶ χαράξας τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τῆς χιόνος ἐνῶ ἤδη θερμὸς ἀνατέλλει ὁ ἥλιος. Ἀλλὰ, Φαυστίνα, εἰς ὑψίστην ἀδικίαν ἀρμύζει ὑψίστη ποινή· θ' ἀποθάνῃς.

— Μάρκε, Μάρκε, ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι Λουκρητία ἡ ἑταῖρα, βλασφημῆς ἀποκαλῶν αὐτὴν Φαυστίαν.

— Τῶντι εἶναι ἑταῖρα, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ Λουκρητία. Παράδοξον πρᾶγμα νὰ ἀμβλυωπῆ τὸ ἐγκλημα; ἀλλ' ὁ παθὼν δὲν ἀμβλυωπῆ. Εἶναι αὕτη, ἡ Φαυστίνα εἶναι. Τὴν γνωρίζω διότι αἰμάσσει ἡ καρδιά μου. Αὕτη εἶναι καὶ θὰ ἀποθάνῃ, Κλαύδιε, καὶ σὺ θὰ ζήσης.

····· Βεβαίως θὰ ἦτο κωμικὸν πρᾶγμα ἐὰν ἀπηγαγόμην οὕτω πρὸς θάνατον ὅπως ἀθῶα πρὸς τὰ συμβαίνοντα καὶ οὐδόπως τῇ ἀληθείᾳ οὐσα σύνευνος τοῦ αὐτοκράτορος οὔτε κὰν κατὰ τύχην. Τοῦλάχιστον δὲν ἐνθυμοῦμαι. Ἐν τούτοις μολονότι εἶχα μεγάλην διάθεσιν ν' ἀνακαγγάσω, ἀφ' ἐνός τὸ ἀδύλον τῆς ἐκβάσεως τῆς τραγωδίας, ἢ ἂν θέλετε τῆς κωμῆδος, ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐσχάτη μοχθηρία τοῦ Κλαυδίου οὕτως ἐνόησα ἤδη τὴν πανουργίαν, τοσοῦτον μὲ ἐτάραξαν ὥστε ἤρχισα νὰ κλαίω.

— Ἀτίμαζε, ἀτίμαζε λοιπὸν καὶ τὸ τελευταῖον καταφύγιον τῆς συμφορᾶς, τὰ δάκρυα. Ἀπὸ τούδε δὲν πιστεύω πλέον οὔτε εἰς αὐτά. Ὄταν ἡ γυνὴ κλαίῃ ὑπάρχουσι νέφη πυκνὰ εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ μελετᾷ ἢ ἐμελέτησεν ἐγκλημα.

Κατευθύνθη πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐκράξε δύο ἀκολούθους αὐτοῦ.

— Παῦλε καὶ Σεβήρε, εἶπεν, ἀπαγάγετε τὴν γυναῖκα ταύτην εἰς τὰ δώματά μου.

Τότε ἠγέρθη ὁ Κλαύδιος.

— Αὐτοκράτωρ, ἀνέκραξε μὲ ἐξύβρισις πικρῶς μέχρι τοῦδε καὶ ὑπέμεινα, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα ταύτην δὲν θὰ τὴν ἀπαγάγῃς. Εἶναι Λουκρητία ἡ ἑταῖρα, καὶ ἐγὼ ἐπλήρωσα διὰ τὸ δειπνὸν αὐτῆς.

Ὁ αὐτοκράτωρ ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ ἐξήλθε μετὰ τῶν ἀκολούθων καὶ ἐμοῦ, ἀπαγομένης.

Ἦδη ἡ ταραχὴ εἶχε διεγείρει τὴν κοινὴν περιέργειαν καὶ πληθὺς ἐκ τῶν ἀεργῶν ἐκείνων νέων οἵτινες ζῶσι διὰ τοῦ σκανδάλου μᾶς παρηκολούθει μακρόθεν. Ἡ ὁδοπορία ἡμῶν ὑπῆρξε βραχεία, ἀλλ' ἡ ταραχὴ μου ἦτο μεγίστη. Ἀπηγαγόμην ἄρα γε πρὸς θάνατον; Διεμαρτυρόμην, ἰκέτευα, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ οὐδ' ἀπήντα.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν εἰς τ' ἀνάκτορα καὶ ἀνέπνευσα. Διήλομεν διὰ τῶν μακρῶν τοῦ ἀνακτόρου στοῶν, καὶ ἐσταματήσαμεν, ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἐγὼ, πρὸ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου τῆς συζύγου αὐτοῦ ὅπου ἐμελα νὰ διέλθω μέχρι τῆς αὐρίου. Ἀλλ' ἐπιχειρήσας νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εὗρεν αὐτὴν κεκλεισμένην, συγχρόνως δὲ ἠκούσθη ἐνδοθεν ἡ φωνὴ τῆς ἀληθοῦς Φαυστίνας τεταραγμένης καὶ ἀπορούσης διὰ τὴν θόρυβον. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔμεινεν ὡς ἀπόπληκτος, καὶ ὅτε ἡ ἀγαθὴ αὐτοῦ σύζυγος ἠνέωξε τὴν θύραν καὶ παρουσιάσθη ὑποκρινόμενη τὴν ἐκθαμβὸν ἐνώπιον ἡμῶν ὁ Αὐρήλιος θεωρήσας αὐτὴν, θεωρήσας καὶ ἐμὲ ἐπὶ μακρῶν.

— Πόσον εἶσαι ὠραιότερα, Φαυστίνα μου, εἶπε καὶ ὑπεχώρησε μετ' αὐτῆς.

Τὶ συνέβη ἀκολούθως μεταξὺ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους δὲν γνωρίζω ἀλλὰ τὸ συμπεραίνω. Παράπονα καὶ ἀπολογίαι, δάκρυα καὶ θωπείαι καὶ πᾶν ὅτι ἄλλο συμβαίνει μεταξὺ συζύγων, ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ αἵματος μέχρι τοῦ χαλκίνου.

Ἡ κωμῆδια αὕτη εἶναι μονότονος διότι εἶναι πάντοτε ἀπαράλλακτος. Ἀγνοῶ ἐπίσης τὴν ἀπολογία τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὸν Κλαύδιον, οὐδὲ θὰ τὸ μάθω ποτὲ διότι ἀπεράσισα ἀμεταπίστως νὰ μὴ τὸν ἐπανίδω. Ὑπῆρξεν ἀδικὸς ἄλλοτε

πρὸς ἐμὲ, ἀλλ' ἤδη προσηνέχθη ἀγενῶς καὶ ἐθυσίασε τὴν καρδίαν μου καὶ ἀπέσπασε πᾶν πρὸς αὐτὸν αἰσθημά μου ὅπως περικαλύψῃ τὰ αἴσχη τῆς Φαυστίνης.

Ὅπως δὴ ποτε εἶναι καλὸν ὁ ἀπατώμενος νὰ βλέπῃ τὴν ἀπάτην αὐτοῦ διδασκόμενος οὕτω μάθημα τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων οὐδέποτε λησμονεῖ. Πᾶν φάρμακον εἶναι πικρὸν, οὐχ ἥττον εἶναι φάρμακον φέρον τὴν σωτηρίαν. Ἐμαθα νὰ περιφρονῶ τοὺς ἀνθρώπους; ἐκείνους οἵτινες ἀνευ λόγου ἐκήρυξαν πόλεμον κατὰ τῶν ὑγιεστερῶν ἀρχῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ ἀνθρώποι οὗτοι εἶναι παράφρονες, ἐν γνώσει παράφρονες, ἀποκαλοῦντες τὴν μωρίαν αὐτῶν μεγαλοφυΐαν. Ἐγὼ, ἡ ἑταῖρα, δύναμαι νὰ πτύσω κατὰ πρόσωπον πάντα ὅστις ἔλθῃ σήμερον νὰ μὲ εἴπῃ: « περιφρονῶ τὴν κοινωνίαν, τοὺς νόμους, τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ ζῶ χάσκων. » Ὁ Κλαύδιος εἶναι ἀκηδῆς, τί θὰ εἴπῃ ἀκηδῆς; ἀλλὰ τίς ὁ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζῶν, ὅπως οὐκ εὐγενῆ ἔχων τὴν καρδίαν καὶ ὁ μὴ ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσῃ κατὰ τι εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῆς ἀνθρωπότητος; Καὶ τί κερδίζει ὁ χάσκων ἐνώπιον τῆς φύσεως ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι λατρεύει τὸ καλόν; Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀμβλύνεται βαθμηδόν, ἡ καρδιά του χαλαροῦται, καὶ τὸ πνεῦμά του διαστρέφεται. Ἐλάχιστοι εἶναι οἱ ἔχοντες χρυσὴν τὴν καρδίαν, ὁ δὲ σίδηρος ἐνόσω μένει ἀδρανῆς σκιωριᾷ.

Εἶθε νὰ ἤμην ἀνὴρ, ἀνορθομένη ἐκ τοῦ βορβόρου ἐνθα κυλίομαι. Ἐὰν ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ἤμεθα ὄντα ἐλάσσονα τοῦ ἀνδρὸς, τοῦτο συμβαίνει διότι ἡ φύσις ἡμῶν εἶναι ἀσθενής, διότι, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, εἴμεθα ἀκηδεῖς.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Δ. ΠΑΠΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ.

ΛΙΓΑΝΕΙΑΙ ΓΥΜΝΩΝ.

Ὁ Βολταῖρος διηγείται ἔστιν ὅπου τῶν

πολυαριθμῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, ὅτι γεωργὸς τις ἐρωτηθεὶς ποτε ἂν παρεκάλει τὸν Θεὸν ὅπως δώσῃ αὐτῷ, κατὰ τὰς περιστάσεις, ὄμβρον ἢ ξηρασίαν, ἀπήντησεν ὅτι ἄφινε τοῦτο εἰς τὴν φρόνησιν τῆς Προνοίας, διότι εἰ μὲν ἐζήτει ὄμβρον δυνατὸν οὗτος θὰ ἐβλαπτε τὰ κτήματα τοῦ γείτονος, εἰ δὲ πάλιν ξηρασίαν πιθανὸν ὁ γείτων νὰ ἐπόθει ὄμβρον. Ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος γεωργὸς ἦτο βεβαίως ἐκ τῶν ὀλίγων ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους πλάσας ὁ Θεὸς διεῖρήξε τὸ πρόπλασμα τῶν, ὡς ἐπραξε καὶ πρὸς τὴν Λαύραν, καθ' ἃ λέγει ὁ Πετράρχης.

Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως, οἵτινες δὲν εἶχον βεβαίως πλασθῆ ἐν τῷ τοῦ γεωργοῦ ἐκείνου προπλάσματι, ἐπὶ διαρκοῦς ξηρασίας οὐ μόνον διὰ λιτανειῶν ἐζήτουν παρά τοῦ Διὸς ὄμβρον, ἀλλὰ πρὸς μείζονα σεβασμὸν ἐζήρχοντο εἰς αὐτὰς γυμνοῖς ποσίν, ὅθεν καὶ *Nudipedalia Gymnopaedia* (1) ἐκάλουν τὴν τελετὴν ἐκείνην. Καί τοι ὁ Πετρώνιος καὶ Σίλβιος ὁ Ἰταλικὸς ἐκ τῶν Ἑθνικῶν, ὁ δὲ ἱερὸς Ἰερώνυμος, ὁ Τερτουλλιανὸς καὶ ὁ Φουργέντιος ἐκ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μνημονεύουσι περὶ τῶν γυμνοποδίων, τὰ καθ' ἕκαστα ὅμως λανθάνουσιν ἡμᾶς. Κατὰ τὸν Πετρώνιον (2) « ἐν στολῇ αἱ ματρῶναι ἐπορεύοντο γυμνοῖς ποσίν ἐπὶ τοῦ λόφου, ἀναπεπταμέναις κόμαις, καθαρᾶς διανοίαις, καὶ ἡτοῦντο τὸν Δία ὕδωρ, καὶ οὕτω εὐθύς ἐν χύτραις ἔβρεχεν. » Αἱ δὲ ἀρχαί, καθ' ἃ ὁ Τερτουλλιανὸς ἱστορεῖ, ἀπέθετον τὴν πορφύραν, προηγούντο ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων ἀνεστραμμένας φερόντων τὰς ῥάβδους (ὡς οἱ σημερινοὶ περίπου στρέφουσι πρὸς τὴν γῆν τὰ ὄπλα) ἤρχοντο τῶν δεήσεων καὶ ὠρίζον τὸ θῦμα. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐπὶ τοῦ λόφου ἴστατο ναὸς τοῦ Ἄρεως ἐνθα τὸ πλήθος παρέμενεν· ἐκεῖ δὲ εὗρισκε μέγαν λίθον ὃν ἐκύλιεν ἐντὸς τῆς πόλεως μέχρι τοῦ Καπιτωλίου καὶ ὅστις κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν πρόληψιν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ διασχίξῃ τοὺς καταρράκτας καὶ ν' ἀφίγη ἐλεύθερον τὸ ὕδωρ νὰ ῥέῃ (3). Τὸ ἔθος

(1) Περὶ Νησ. 16: « Quum stupet coelum et aret annus, nudipedalia denunciantur, magistratus purpuras ponunt, fasces retro avertunt, precem indignant, hostiam instaurant. » Περὶ Απολογ. 40.

(2) Σατυρ. 44. Περὶ Σίλβιον Ἰταλικὸν III, 24.

(3) Fulgent. ἐν λ. εἰ. m. a. n. a. l. o. s. Περὶ λ. Paul apud Festum ἐν λέξε ὠμαναλεμ.

των γυμνοποδίων ὑπῆρχε καὶ παρ' Ἑβραίοις (1) οὐχὶ ὅμως καθὰ φαίνεται πρὸς ἐπίτευξιν ὁμοῦ. Ὁρείω δὲ εἰς τὴν καλωσύνην τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ κ. Κουμανούδη τὰ ἐξῆς, ἄτινα ἀναπολοῦσι πῶς τὸ ἀνωτέρω ἔθος. Ἐν Σερβίᾳ ἐαυνεθίζον ἄλλοτε, ἴσως δὲ καὶ τώρα, κατὰ τὸ ἔαρ, νὰ εἰσέρχονται εἰς τὰς πόλεις χωρικοί τινες, ἐν οἷς νεανίας καὶ κόρη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἀθίγγανοι, κατὰ γυμνοὶ καὶ κατὰ σκεπτοὶ τὸ τε σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν διὰ χλόης, ἐτραγῶδου ὀρχούμενοι δημοτικόν τι ἄσμα ὑπαινωτόμενον βροχὴν καὶ καλούμενον *dodola* ἐξ οὗ καὶ οὗτοι *γορτζαλάδες*. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ ἄσματος οἱ περιστώτες ἐπέχυνον ἐξαίφνης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κάδον πλήρη ψυχροῦ ὕδατος, ἐνεύχαριστως ἀπεδέχοντο· ἀφοῦ δὲ τὸ ἀπετίναζον, ὡς αἱ ἐκ λίμνης ἐξερχόμεναι νῆτσαι, ἐλάμβανον κερμάτια τινὰ καὶ ἀπῆρχοντο ἀλλαχοῦ ἵνα ἐπαναλάβωσι τὸ αὐτό.

Οἱ τῶν πρώτων αἰώνων χριστιανοὶ, ἰδίως μάλιστα ὁ Γερτουλλιανός, σφοδρῶς κατέκρινον, ὡς εἰκός, τὸ εἰδωλοατρικόν ἐκεῖνο ἔθος. Βραδύτερον ὅμως, ὡς συμβαίνει πολλάκις, ἠσπάσθησαν ὅτι εἶχον περιπαίξει, μιμηθέντες εἰς παραπλησίαις περιστάσεσι τὰ παρὰ Ῥωμαίοις *Nudipedalia*. Διὸ βλέπομεν κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα τὸν αὐτοκράτορα Ἡράκλειον ἐξερχόμενον ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς λιτανεῖαν, τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας γυμνοὺς ἔχοντα. Τὸ αὐτὸ δὲ πράττει κατὰ τὸν ὄγδοον καὶ ὁ μέγας Κάρολος πρὶν ἢ ἀπέλθῃ κατὰ τῶν Οὐννων. Ἀλλ' ὡς συμβαίνει εἰς πάντα τὰ ἀνθρώπινα ἢ κατὰ χρεῖς δὲν ἐβράδυνε νὰ παρεισφρήσῃ οἱ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνας εὐσεβεῖς νομίσαντες, φαίνεται, ὅτι ὅσον περισσότερο ἐγυμνοῦντο, τόσο περισσότερο καθίστατο εὐσεβέστεροι καὶ τῷ Θεῷ ἀρεστότεροι ἐγκαθίδρυσαν ἐπὶ τέλους λιτανεῖας γυμνῶν ὁ ΙΓ', ΙΔ', καὶ ΙΕ' αἰῶν βρῆθαι λιτανεῖαν συγκειμένων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως, πάντων ἐλευθέρων γυμνοῖς ποσὶ καὶ ἐν ὑποκαμίᾳ, *nus-pieds et en langues*.

Ὅτε κατὰ τὸ 1224 Λουδοβίκος ὁ Η' ἀπῆλθεν εἰς Ροκέλλαν ((Roehelle) ὅπως ἐκδιώξῃ τοὺς κατέχοντας αὐτὴν Ἀγγλοὺς, ἢ βικελισσοῦ ἱερμυδούρη καὶ ἄλλαι πρᾶξις αὐτῆς ἐτέλεσαν ἐν Παρισίοις πρὸς εὐδ-

(1) Ἰουστ. Νῆρι τῷ 1ου. Πολέμου, II.

δωσιν τῶν ὄπλων τοῦ λαμπρῶν λιτανεῖαν ἐν ἧ οὐ μόνον οἱ κάτοικοι, ἀλλὰ προσέτι καὶ παρεπιδημούντες ξένοι παρευρέθησαν γυμνόποδες καὶ ἐν ὑποκαμίᾳ, τινὲς δὲ μάλιστα καὶ ὄλως κατὰ γυμνοί, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ ἀρχαίου ποιητοῦ ἐξῆς στίχοι :

De gens privés et d' étrangers
Par Paris, nus-pieds et en langues,
Que nul des trois, n'ut chemise (1).

Ἀλλὰ προϊόντες τοῦ χρόνου προώδυσεν ὡς εἰκός καὶ ἡ εὐσεβεία, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ ὑποκάμισον ἐκρίθη ἀποβλητέον. Εἶδομεν ἤδη ὅτι ἐν τῇ λιτανεῖᾳ τῶν Παρισίων, τῇ πρὸς εὐδωσιν τῶν ὄπλων Λουδοβίκου τοῦ Η' γενομένη, παρευρέθησαν καὶ τινες *πάντη γυμνοί*. Ἐν δὲ τῷ βιβλίῳ τῶν θυμάτων τοῦ ἀγίου Δομινίκου εἴρηται ἐπίσης ὅτι ἰδιώτης τις ἐπῆλθεν εἰς προσκύνημα τῶν λειψάνων τοῦ ἀγίου *nudis pedibus et sine camisia* (2). Κατὰ δὲ τὸν ἰούλιον τοῦ 1315 ἔκτατος ἐν Γαλλίᾳ ἐπισυμβᾶσα πολυομοβρία μετὰ χιόνος συνοδευομένη ἔφερεν εἰς ἀπελπισίαν τοὺς γεωργούς. Ὅπως δὲ ἀποτρέψωσι τὴν συμφορὰν ἐπεκαίεσθησαν τὴν θείαν ἀντίληψιν διὰ λιτανεῖας, ἧτις ἐγένετο ἐκ Παρισίων μέχρι ἀγίου Διονυσίου μετ' ἄκρας ἐπιστημότητος ὑπὸ ἀπείρου πλήθους ἀμφοτέρων τῶν φύλων παρακολουθουμένην. Τὴν λιτανεῖαν ταύτην διεδέχθησαν ἄλλαι μικρότεροι, ἐν αἷς, ἐξαιρέσει τῶν γυναικῶν, πάντες οἱ παρευρεθέντες ἔφερον τὴν πρὸ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ἱματισμὸν τοῦ Ἀδάμ: *Quin imo, exceptio mulieribus, totis nudis corporibus processionaliter confluentem* (3). Κατὰ δὲ τινὰ περίεργον ἀντίφασιν, ὅσα μᾶλλον ἐκ τοῦ μεσαιῶνος πρὸς τὴν ἀναγέννησιν προβαίνομεν τόσο ὀλιγωτέρας παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς ἐξαιρέσεις ἀπαντῶμεν.

Περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ὁ πρὸ αἰώνων ἐξοστρακισθεὶς ὀρθὸς λόγος ἀρχεται, πρὸς τιμὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἀναστάσεως, νὰ ἐπανακαμπτῇ καὶ νὰ παρέχῃ ἀμυδρὰς τινὰς ἐλπίδας αἰσιω-

(1) Guillaume Guyart: La Branche aux royaux lignages.

(2) Carpentier: Supplément au Glossaire de Ducange, in λίξ. camisia.

(3) Continuation-Chronique de Nangis, en 1315.

τέρου μέλλοντος, ἡ πόλις τῶν Παρισίων οὐ μόνον τελεῖ εἰσάτι λιτανεῖας γυμνῶν, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες κατ' οὐδὲν πλέον τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὴν εὐσεβείαν ἐλαττοῦνται.

Οὕτω τὴν 30 ἰανουαρίου 1589 ἐγένοντο ἐν Παρισίοις πλεῖσται ὅσαι λιτανεῖαι, λέγει σύγχρονός τις συγγραφεὺς, ἐν αἷς ἔλαβον μέρος πλήθους παιδῶν, ἀρβένων καὶ θηλέων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν « *qui sont tous nus en chemise, ὥστε, εὐσεβῶς ἐπιλέγει, οὐδέποτε εἶδε τις θεῶμα τόσο λαμπρὸν, δόξα τῷ Θεῷ!* » Τελευταῖα δὲ λέγων: « ὑπάρχουσι τινες ἐνορίαὶ ἐνθα βλέπει τις 500—600 ἀνθρώπους *πάντη γυμνοὺς, tous nus*, ἐν ἄλλαις δὲ 800—900, κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐνορίας. »

Τὴν ἐπαύριον ἐπανελήφθησαν αἱ λιτανεῖαι αὐταὶ « αἵτινες ἡμέρα τῇ ἡμέρα ἐπεκτείνονται ἐπὶ εὐσεβείᾳ, » *s' augmentent de jour en jour en dévotion, Dieu merci!* Διακοπεῖσαι δὲ ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐπανελήφθησαν τὴν τρίτην φεβρουαρίου μετὰ τῆς αὐτῆς εὐσεβείας, ἐπιστημότητος καὶ πληθῆος γυμνῶν. Τὴν φορὰν ταύτην μάλιστα παρεῖχόν τι καινοφανές ὡς πρὸς τὴν εὐσεβείαν, διότι πρῶτον ἤδη μνημονεύεται ὅτι τῶν λιτανευόντων τινὲς μὲν ἔφερον ἐπὶ τῶν ἐκ λευκοῦ κηροῦ λαμπάδων σταυροὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ἄλλοι δὲ τὰ οἰκόσημα τῶν ἀποθανόντων δουκῶν δὲ Γκίζου, σὺν οἷς καὶ τὰ τοῦ καρδινάλιου, ἄλλοι δὲ πάλιν ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίτου μεγάλα κομβολόγια.

Τελεσθεῖσαι δὲ ἐκ νέου τὴν ἐπιούσαν καὶ διακοπεῖσαι πάλιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ἐπανελήφθησαν ἐπὶ σκοπῷ τὴν 14 φεβρουαρίου, ἡμέραν φρικαλέαν καθ' ἣν ἐώρταζεν ἡ κόλασις, ὡς ἡ τελευταία τῶν ἀποκρέω. Ὄθεν μέγας κατεβλήθη ζῆλος ὅπως ἡ τῆς ἀπωλείας ἡμέρα καταλήξῃ εἰς ἡμέραν σωτηρίας καὶ ὁ διάβολος μείνῃ κατῆχυμένος. Οὕτως αἱ—τότε—εὐσεβεῖς Παρισίνοι, καὶ αἱ—πάντοτε—φιλάρεσκοι Παρισίνοι, μακρὰν αὐτῶν ἀπορρίψαντες τοὺς μεταμυρισμοὺς, τὰς προσωπίδας καὶ πᾶσαν ἄλλην τοιαύτην σατανικὴν ἐπινοήσιν, περιήρχοντο τὰς ὁδοὺς ἐν μετανοίᾳ καὶ κατανύξει, ἄλλοι μὲν ὡς οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ μοναχοὶ, ἀνυπόδητοι, ἄλλοι δὲ ἐν ἔτι ἀπλουτέρα στολή, ἕκαστος ἀναλόγως τοῦ βάρους τῶν ἁμαρτημάτων

του. Μόνη δὲ ἡ ἐνορία τοῦ ἀγίου Νικολάου-τῶν-Πεδίων (*Saint Nicolas - des - Champs*) ἠρίθμει ὑπὲρ τοὺς χιλίους γυμνοὺς παντὸς φύλου καὶ πάσης ἡλικίας· μεταξὺ δὲ τῶν ἐπὶ εὐσεβείᾳ διαπρεψάντων ἐφημερίων ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐθαυμάσθη ὁ τοῦ ἀγίου Νικολάου Φραγκίσκος Πιγζενᾶ (*Pigenat*), ὅστις πολλὰς ἔχων, φαίνεται, ἁμαρτίας, ἦτο κατὰ γυμνοὺς μὴ φέρων ἐπ' αὐτοῦ εἰμὴ λευκὴν τινα ταινίαν, καλουμένην *guible* (1). Ἡ ἱστορία μνημονεύει καὶ ἐτέρου τινὸς ἱερέως, δυστυχῶς ὅμως ἐπὶ ἀσεβείᾳ· ὁ ἀσεβὴς τοῦ ἀγίου Εὐσταθίου ἐφημέριος, τολμήσας νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὰς τελετὰς ἐκεῖνας ὡς ἀνηθικούς καὶ ἀντιχριστιανικὰς, παρ' ὀλίγον νὰ λάβῃ ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀσεβείας του, καὶ ἐκὼν ἀέκων ἠναγκάσθη νὰ τεύῃ ἐπὶ κεφαλῆς λιτανεῖας. Ἀλλὰ, φεῦ! μὲ ὄλον τὸν ἀνυπόδητον ζῆλον τῶν μοναχῶν καὶ καλογέρων, μὲ ὄλην τὴν πρὸς τὸ γυμνὸν εὐσεβείαν τοῦ περιστώτος πλήθους, μὲ ὄλας τὰς ἀτρυτούς προσπάθειάς καὶ τὸ πρὸς οἰκοδομὴν θαυμάσιον παράδειγμα τοῦ εὐλαβοῦς Πιγζενᾶ, ἡ ἀνάμνησις τῆς ἡμέρας μεγάλως ἐπὶ τῆς τελετῆς ἐπηρέασεν. Οὕτω, λέγει ὁ Λετοῦλ, « ἀνδρες καὶ γυναῖκες, νεανία καὶ κόραι ἐβάδιζον φύρδην μίγδην καὶ τὰ πάντα ὥσον ἀποκρέω· *c'est assez dire qu' on en vit des fruits* (2). »

Ἀναφέρονται δὲ καὶ ἄλλαι τοιοῦτου εἶδους λιτανεῖαι, ἀλλ' αἱ μνημονευθεῖσαι ἀρκοῦσιν ὅπως δεῖξωσιν ὅποια ἦσαν αἱ ἰδέαι καὶ τὰ ἦθη τῶν αἰώνων ἐκείνων τοὺς ὁποίους τινὲς, ἢ ἀπατώμενοι ἢ ἀπατῶντες, καλοῦσι *le bon vieux temps*. Ἐκ τοῦ καλύπτοντος τὰ μεσαιωνικὰ ὄργια παραπετάσματος μικρὰν μόνον ἄκραν ἀνυψώσαμεν, πέραν τῆς ὁποίας δὲν δυνάμεθα νὰ προβῶμεν, εἰ μὴ ἂν καὶ ἡμεῖς, ὡς οἱ τῶν λιτανειῶν ἐκείνων εὐσεβεῖς, ἀπεκδυθῶμεν τῆς πρὸς τοὺς ἀναγνώστας ὀφειλομένης κοσμιότητος. ΑΛΘΩΤΑΣ.

(1) Ἡ παρὰ Γάλλοις ἀρχαία λέξις *guible* ἐσήμαινε βεβαίως ὅτι καὶ ἡ βραδύτερον *guible*, ἐξ ἧς αἱ σημερινοὶ παρήγαγον τὴν ἐν γρήσει *guivre*. Ἦτο δὲ ἡ *guible* ἢ *guible* ταινία τις ἐξ ὀθόνης, δι' ἧς αἱ γυναῖκες ἐκάλυπτον τὴν τράχηλον καὶ ἦν οἱ ἱππῶται ἔφερον ἐπὶ τοῦ κράτους των. Ὁρα Ducange ἐν λξ. Guimple.

(2) Journal d' Henri III, par de l'Estoile, sous l' année 1589.

ματι, δι' αὐτὸ σὲ ἔδωκε τόσον χρυσίον ὅσον ἤρκει νὰ πληρώσῃ τὴν συνειδήτην βραχυμᾶνος;

— Εἶναι κατάσκοπος αὐτὴ! ἐψιθύρουν ὁ Βίλλ!

— Εἶναι γυνὴ! ἀπήντησεν ἡ Ζάρα.

— Καὶ πῶς ὀνομάζετε ἐκείνην ἥτις εἶναι ἐκεῖ ἐπάνω; ἠρώτησεν ὁ κακοῦργος αὐθαδῶς. Εἶναι ὀλιγώτερον ὠραία, ὀλιγώτερον νέα, ὀλιγώτερον λεπτή, ὀλιγώτερον ἀνίκανος νὰ ὑπερασπισθῇ; Ἀκολουθῶ ἀπλῶς τὸ παράδειγμα ἐκείνου τὸν ὅποιον ὑπερασπιζόμεν καὶ σὲ δὺο.

Δις ἤδη τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ τροφὸς ἔβλεπε τὴν πρὸς τὴν Ἑλλεν διαγωγὴν τῆς ἀντανακλωμένην οὕτως εἶπεν ὡς ἐν κατόπτρῳ· δις ἤδη ἠναγκάσθη νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἠθικὴν ἐξαχρείωσιν εἰς ἣν ἐσύρθη βῆμα πρὸς βῆμα, καὶ τὸ μάθημα δὲν ἦτο ἀνωφελές.

— Δὲν δύνασθε νὰ ἐκτιμῆσετε τοὺς λόγους τῶν πράξεών μου! εἶπεν αὐτὴ.

— Οὔτε σεῖς τοὺς ἰδικούς μου! ἀπεκρίθη ὁ Βίλλ Σίδελερ. Ὅχι τόσον διότι νοστιμιεύομαι τὴν κόρην αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν θέλω διότι μισῶ τὸν ἐραπτήν τῆς ὁ ὁποῖος μὲ ἐκτύπησε, μὲ ὕβρισε, μὲ ἐμυκτήρισε, ἐτόλμησε νὰ μὲ ἀπειλήσῃ! . . . Ἐρξίσθη ὅτι θὰ τὸν ἐκδικηθῶ, καὶ φυλάττω τὴν ὑπόσχασίν μου! Διὰ τοῦτο θὰ κάμετε καλλίτερον, προσέθηκέ μὲ τὸνον συμφιλιωτικὸν καὶ προχωρῶν πρὸς τὴν Σωσάνναν ἥτις προσεκολλᾶτο πνευστιῶσα εἰς τὴν προστάτιδά τῆς, νὰ μοῦ ἀφήσετε τὴν νέαν καὶ νὰ ἐνασχοληθῆτε περὶ ἐκείνης τὴν ὁποίαν σὰς ἐνεπιστέυθησαν εἰς τὸ ἐπάνω δωμάτιον.

— Σώσατέ με ἀπὸ τὰς χειρὰς του, ἐψιθύρουν ἡ δυστυχὴς Σωσάννα· εἶθε ἡ μὴν μου ἐλπίς!

— Ἦσυχάσατε, ἀπήντησεν ἡ Ζάρα, μολοντί δὲν ἔχω πολλὰς αἰτίας διὰ νὰ σὰς ἀγαπῶ, ἐπειδὴ μοῦ ἀφῆρατὲ τὴν ἀγάπην τῆς Ἑλλεν. . . Ὅπισω, κακοῦργε. ὅπισω! προσέθηκεν ἀποτενομένη εἰς τὸν κονιακλότροφον ἐγγισάτε τὴν μόνον καὶ σὰς φονεύω ὡς θὰ ἐφόνευα νεᾶν ἐγγρὴν ἢ ἐντομον τὸ ὅποιον θὰ ἀπῆντων εἰς τὸν δρόμον μου!

Δὲν ἦτο ἡ πρώτη φορά καθ' ἣν ὁ Βίλλ Σίδελερ ἔβλεπε τὴν αἰχμηρὰν κεκλιδὰ τὴν ὁποίαν ἡ τροφὸς ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα

διότι, ὡς ἐλάβομεν ἤδη εὐκαιρίαν νὰ τὸ εἴπομεν, οὐδέποτε ἦτο ἀοπλος. Ἐγνώριζε τὸ θάρρος τῆς, καὶ δὲν ἀμφίβαλλεν ἐτι ἤξευρε νὰ μεταχειρίζεται τὸ ἐγχειρίδιον.

Ἀπεσύρθη λοιπὸν γρυλλίζων, ἀλλὰ πάντοτε ἔχων ἀπόφασιν τὸ πᾶν νὰ κάμῃ διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἐχθροῦ του Ζόε Βέαν καὶ τῆς ἀθώας Σωσάννης.

Εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μίς Δεβέρ, ἡ Ἰνδὴ καὶ ἡ νέα κόρη ἐνησχολήθησαν νὰ ἀνακαλέσωσιν εἰς τὴν ζωὴν τὴν δυστυχῆ ὄρφανήν.

Ἀλλὰ πολὺς παρήλθε χρόνος πρὶν ἐπιτευχθῆ τοῦτο. Ὄταν τέλος ἐπανῆλθεν ἡ ζωὴ, κατέστη πρῶτόν τις ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλεν ὑπέστη προσβολὴν ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἐκθῆ. Ἰδοῦσα τὴν τροπὴν ἐξέβαλε μεγάλας κραυγὰς, καὶ ἐκρυψε τὸ πρόσωπόν τῆς εἰς τὸ στήθος τῆς Σωσάννης, καλοῦσα εἰς βοήθειαν τὸν δολοφονηθέντα θεῖον τῆς καὶ τὸν Ἐρρίκον. Ὅσακις ἡ Ἰνδὴ ἤθελε νὰ τῇ ἐπιδαφιλεύσῃ τὰς περιποιήσεις τῆς ὁ παροξυσμὸς ἐπανήρχετο, καὶ ἡ Ζάρα κατεδικάστη νὰ βλέπῃ τὴν παρ' αὐτῆς ἀνατραφεῖσαν νὰ δέχεται παρ' ἄλλης ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας ἐπεθύμει διαπύρως νὰ τῇ τὰς παράσχῃ.

Δυσηρεστημένη καθ' ἑαυτῆς, ἀπειμακρύνθη βήματά τινα, καὶ ἔμεινε καθημένη καὶ βλέπουσα τὰς δύο νεᾶνιδας. Ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῶσιν, αἱ κραυγαὶ τὰς Ἑλλεν ἐγένοντο συνεχέστεραι, καὶ τὰ βλέμματά τῆς μᾶλλον ἀγρία. Εἶχε παραφορὰς ἐγκεφάλου.

Ἡ Σωσάννα εὗρισκετο ἐν ἀπελπισίᾳ, καὶ ἡ Ζάρα ἐβασανίζετο ὑπὸ τύψεως συνειδήτος.

Βῆμα ἐλαφρὸν ἤκούσθη εἰς τὴν κλίμακα. Ἡ ἀσθενὴς τὸ ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο τοῦ Μίραν. Ἐκβαλοῦσα κραυγὴν φρικώδη διέφυγε τὰς ἀγκάλας τῆς Σωσάννης, καὶ θὰ ἐκρημνίζετο ἐκ τοῦ παραθύρου διὰ νὰ τὸν ἀποφύγῃ ἐὰν ἡ τροφὸς δὲν τὴν ἐσταμάτα καὶ τὴν ἐπανέβριπτεν εἰς τὴν κλίνην τῆς ὅπου ἔμεινεν ἐκ κατάστασιν ἀναισθησίας.

Εὐτυχῶς, ἡ ἐνοχὸς γυνὴ εἶχεν ὄλην τὴν παρούσάν του πνεύματός τῆς. Ἀφῆσεν τὴν Ἑλλεν εἰς τὰς φροντίδας τῆς Σωσάννης, ἐξῆλθε τοῦ δωματίου ἀρκετὰ

ταχέως διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἰσόδον τοῦ καταδιώκτου. Μὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὸ στόμα, διὰ νὰ τῷ ἐπιβάλῃ σιωπὴν, τῷ ἔνευσε ν' ἀποσυρθῇ. Ὁ νέος ὑπήκουσεν ἀλλ' ἄνευ ἐκπλήξεως.

— Τί συνέβη; ἠρώτησεν ἐναγωνίως.

— Ὁ κύων ἠθέλησε νὰ κυνηγήτῃ δι' ἴδιον ὄφελος, ἀπεκρίθη ἡ Ζάρα μὲ τὴν ἐμφαντικὴν γλῶσσαν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἐτρόμαξε τὴν ἔλαφον τὴν προωρισμένην διὰ τὸν κύριόν του.

— Τί ἐννοεῖτε;

Δι' ὀλίγων λέξεων τῷ ἀνεκοίνωσε τὰ συμβάντα, τὴν διαγωγὴν τοῦ κονιακλότροφου, τὸν κίνδυνον τῆς Σωσάννης, καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀτυχοῦς ἀντικειμένου τῆς καταδιώξεως καὶ τοῦ ἔρωτός του.

Ἡ συνήθως ἀπαθὴς μορφή τοῦ Μίραν-Ἄφαξ κατέστη πορφυρᾶ ὑπ' ὀργῆς. Ὁ υπερήφανος νέος, ἠσθάνθη πικρῶς τὴν ἐξευτέλισιν τοῦ συνεταιρισμοῦ ὅπου τὸν ἔσυρεν ὁ κακὸς φύλαξ του.

Ἦτο εὐτύχημα διὰ τὸν Βίλλ Σίδελερ νὰ μὴ εὗρεθῇ παρὼν εἰς τὴν ἐκρηξίν τῆς καταγίδος· θὰ ἐγένετο θῦμα αὐτῆς.

— Ὁ σκύλος! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἰνδός· ὁ ἄθλιος! Θὰ τὸν καταπατήσω ὑπὸ τοὺς πόδας μου μέχρις ὅτου δὲν μείνῃ πλέον οὔτε πνοὴ ζωῆς εἰς τὸν εἰδεχθῆ σκελετόν του, καὶ θὰ ἀφήσω τὸ προδοτικὸν πτώμα του νὰ πορωθῇ εἰς τὸν ἥλιον!

— Δὲν θὰ τολμήσετε! εἶπεν ἡ Ζάρα ἠσυχῶς.

— Δὲν θὰ τολμήσω; ἐπανελάβεν ὁ Μίραν ὑπεροπτικῶς.

— Εἶθε εἰς τὴν ἐξουσίαν του! . . . Ὡ! εἶθε ἡ Ἑλλεν νὰ μὴ ἔβλεπε ποτὲ τὸν καταπραμένον αὐτὸν τόπον! Ἐὰν ἔμεινεν εἰς τὴν Ἰνδίαν, ποτὲ ἡ νεαρὰ καρδιά τῆς δὲν θὰ ἐγνώριζεν ἄλλον ἔρωτα· δὲν θὰ ἐπράττετε ἐγκλημα οὔτε θὰ διετρέχατε κινδύνους· καὶ ἐγὼ θὰ ἦμην εὐτυχὴς διὰ τὴν ἐνωσίν σας ἥτις, εἰς τὸ ἐξῆς, μοι φαίνεται ὄνειρον, ὄνειρον ἄνευ ἐλπίδος!

Ὁ Μίραν τὴν παρετήρησε πρὸς στιγμὴν μὲ ὕφος ὑποπτον.

— Ὄνειρον τὸ ὅποιον θὰ πραγματοποιηθῇ! ἀνέκραξε προχωρῶν πρὸς τὴν κλίμακα τὴν ἀγούσαν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ἑλλεν.

Ἡ μὴν χεῖρ ἥτις ἠδύνατο νὰ ἐναντιωθῇ διᾶλθε μεταξὺ ὑμῶν! ἀπήντησεν ἠσυχῶς ἡ Ζάρα.

— Ποία χεῖρ;

— Ἡ χεῖρ τοῦ θανάτου! Ἢδη ἡ σκιὰ του ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς Ἑλλεν. Εἰς τὸν κρότον τῶν βημάτων σας ἐτινάχθη ἐκ τῆς κλίνης τῆς διὰ νὰ σὰς ἀποφύγῃ μέχρι τοῦ τάφου. Θὰ ἐρρίπτετο ἐκ τοῦ παραθύρου ἐὰν δὲν τὴν ἐμπόδιζα. Ἡ παρουσία σας θὰ ἐπιφέρῃ εἰς αὐτὴν θανάσιμον κτύπημα.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Μίραν-Ἄφαξ, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὁποίου δὲν εἶχεν ἀκόμη σβεσθῆ πᾶν γενναῖον αἰσθημα, ἠσθάνθη ἐκυτὸν ὄλον κατεβληθέντα. Ἐμάνθανε πόσον ἰσχυρὸς ἦτο ὁ ἔρωτος τῆς Ἑλλεν διὰ τὸν ἀντίζηλόν του· ἀνεγνώριζε τὴν ὀλίγην ἐλπίδα τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ τὸν ὑποσκελίσῃ καὶ ἡ πεποιθήσεις ἐκείνη ὑπῆρξεν ἀρχὴ τῆς τιμωρίας του.

Ἡ Ἑλλεν ἦτο ἀσθενής, ὑπέφερεν, ἀπέθνησκεν ἴσως· καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ φοβούμενος μήπως συντριψῇ τὸ ἀσθενὲς νῆμα ὅπερ τὴν συνέδεεν ἀκόμη μὲ τὴν ζωὴν! ἔφερε τὰς χεῖρας εἰς τὸ καίον πρόσωπόν του διὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυα τὰ ὁποία, μὲ ὄλην τὴν ὑπεροψίαν που, ἐκυλίωντο ὡς σταγόνες ἀναλελυμένου μολύβδου κατὰ μῆκος τῶν παρεῖων του.

Ἡ τροφὸς συνεκινήθη διὰ τὴν θλίψιν του. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν ἤκουε τὰς προτροπὰς τῆς καρδίας τῆς, ἢ ἐὰν τὰς ἤκουε δὲν τὰς ἐνόει.

— Πρέπει νὰ τὴν σώσωμεν, ἀδιάφορον διὰ ποίας θυσίας! εἶπεν ὁ Μίραν.

— Ἐμπιστευθῆτε εἰς ἐμὲ, ἀπήντησεν ἡ Ἰνδὴ. ἤξευρετε ὅτι γνωρίζω τὰς ιδιότητας τῶν χόρτων καὶ τῶν φυτῶν. Ἡ γρύπνησα πολλάκις εἰς τὸ προσκεφάλαιον ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἠγάπων, καὶ διέκρινα τὴν προσέγγισιν τοῦ θανάτου· ἡ βαθμιαία σκοτοδεινίασις τῆς ὀράσεως, ἡ ἀταξία τοῦ σφυγμοῦ, ἡ ὑγρασία τοῦ δέρματος, ἡ δύσπνοια. Ἐὰν ἐπέρχωνται τὰ συμπτώματα ταῦτα . . .

— Καλέσατε ἀμέσως τὸν ἰκανώτερον ἰατρόν! διέκοψεν ὁ Μίραν. Ἴππος σελωμένος πρέπει νὰ εὗρισκεται νυχθημῶν εἰς τὸν σταῦλον. Θὰ σὰς ἀφήσω τὸν Ζαδάγ (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ νέος Ἰνδός τὸν ὅποιον πολλάκις μέχρι τοῦδε εἶδομεν. . .) ἢ μᾶλλον, προσέθηκε, τρέχω ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ ζητήσω βοήθειαν!

Και ἐξῆλθε τῆς οἰκίας ὡς παράφρων
διὰ νὰ διατάξῃ τὰ τῆς ἀναχωρήσεώς του.

— Εἶναι ἀξίος αὐτῆς! ἐψιθύρισε ἡ
τροφὸς βλέπουσα αὐτὸν τρυφερῶς· καὶ
ποτέ ἄλλος δὲν θὰ γίνῃ σύζυγός της!

Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς δυσ-
τυχοῦς Ἑλλεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ὄταν ὁ Μίραν-Ἄφαξ ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ
Μορτλάκ, εὐρίσκετο ἐν καταστάσει ἐπί-
σης ἀξία οἴκτου ὡς καὶ τὸ θῦμά του. Εἶ-
χε τὴν καρδίαν κατεσπαραγμένην ὑπὸ ἐ-
λέγχων καὶ ἀνελογίζετο τὸν κίνδυνον τῆς
Ἑλλεν. Ἐμελλεν ἄρά γε ὁ θάνατος νὰ τῷ
ἀρπάσῃ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του;

Ὁ συνταγματάρχης Μομβράϋ καὶ ἡ σύ-
ζυγός του ἐκάθηντο εἰς τὴν αἴθουσάν των,
ἐν Λονδίῳ, ὅταν ὁ νέος Ἰνδὸς ἐφάνη ἐ-
νώπιόν των, με ὕφος πεπλανημένον καὶ
ὀφθαλμοὺς αἱματοβαφεῖς. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀ-
καρδὸς γυνὴ ὠχρίασεν ἰδοῦσα τὴν μετα-
βολὴν ἣτις ἐγένετο αὐτῷ ἐντὸς ὀλίγων
ὥρων, καὶ τὸν ἠρώτησε τί συνέβη.

— Ἡ Ἑλλεν ἀποθνήσκει! ἀπεκρίθη ὁ
Μίραν μετ' ἀγρίας φωνῆς τὴν ἐφονεύ-
σαμεν!

Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ ἔδρας τινός. Ὁ συν-
ταγματάρχης ἠγέρθη καὶ ἐψιθύρισε λέ-
ξαις πινῆς εἰς τὸ οὖς του. Ὁ νέος ἐρρίγη-
σεν ὡς ἐάν ἤκουσε τὸν συριγμὸν ὄφρου.

— Ὄχι, ἀνέκραξε· διὰ ποῖον τέρας με
ἐκλαμβάνετε; Ἡθέλησα νὰ κερδήσω τὸν
ἔρωτά της, καὶ ὄχι νὰ ἀφανίσω τὸ ἄρωμα
ταῦ ἄνθους τὸ ὁποῖον λατρεύω! Ὄχι, δὲν
εἶμαι τὸ ποταπὸν ὄν τὰ ὁποῖον ἡ χαμέρ-
πειά σας φαντάζεται! Οὐδεμίαν βιασί-
τητα ἔχει νὰ φοβηθῇ παρ' ἐμοῦ! Εἶναι
ἀσφαλῆς, προσέθηκε διαλυόμενος εἰς δά-
κρυμα, ἀσφαλῆς! ὡς τὸ εἰς τῆς ἀγκάλας
τῆς μητρὸς του παιδίον. ὡς ὁ ἐν τῷ βωμῷ
τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγγελος!

— Πόσον εἶσθε ποιητικὸς! εἶπεν ἡ
λέδη Μομβράϋ με ὕφος σκαπτικόν. Ἡ
μεταμέλειά σας εἶναι ἐπεισόδιον ἀξίον
τοῦ ρομαντικοῦ ἔρωτός σας. Διατί δὲν
καλεῖτε, ἀπὸ τῆς Ἰταλίαν τὸν εὐτυχῆ
ἀπεραστήν σας; Διατί δὲν τοὺς ἐνώνετε
ὁ ἴδιος καὶ νὰ φονεῖσθε ἔπειτα εἰς

τοὺς πόδας των; Διατί, τοῦλάχιστον,
δὲν ἐπανέρχασθε εἰς τὰς Ἰνδίας φρονι-
μότερος, ἢ ὄχι εὐτυχέστερος παρ' ὅσον
ἦλθετε;

Ἡ ἀνάμνησις αὕτη τοῦ Ἑρρίκου Ἀσθα-
νος ἐξύπνισε τὰ βίαια πάθη τοῦ Μίραν.
Ἡ πολυμήχανος γυνὴ ἠγγίσε τὴν εὐαι-
σθητεν χορδὴν τῆς καρδίας του, καὶ ἡ
ἀπάντησις ἐγένετο σύμφωνος μετὰ τὴν ἐπι-
θυμίαν της.

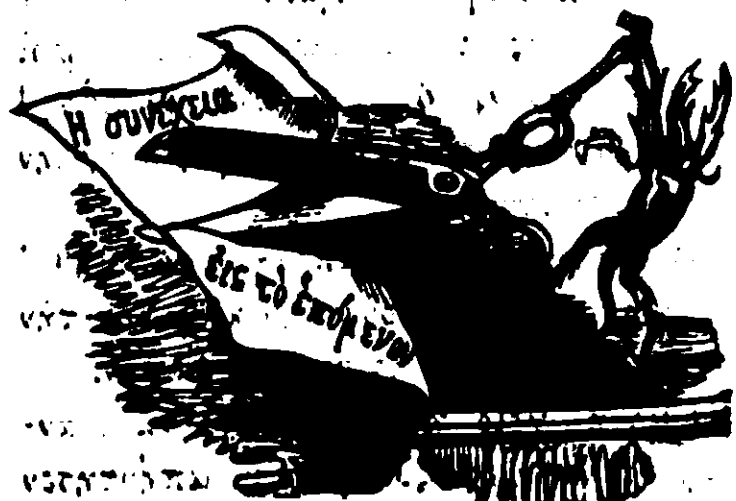
— Ποτέ; ἀνέκραξεν ὁ Ἰνδὸς μετὰ πι-
κρίας, ποτέ! Προτιμότερον νὰ τὴν ἴδω
νεκρὰν ἢ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀνθρώπου
τούτου. Ἡ θλίψις τῆς ἀπώλειας της εἶναι
τίποτε παραβαλλομένη μετὰ τὰ βάσανα
τὰ ὁποῖα θὰ ὑποφέρω βλέπων αὐτὴν σύ-
ζυγον ἄλλου. Ἡ κεφαλὴ μου καίει! Εἶ-
μαι δυστυχῆς, εἶμαι παράφρων! Οἰκτεί-
ρατέ με! συμβουλεύσατέ με καὶ παρη-
γορήσατέ με!

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἐπεθύμει νὰ
τὸν φέρῃ ἡ λέδη Μομβράϋ. Εἶπεν ὅτι ἡ
ἀσθένειά της Ἑλλεν ἦτο μηδαμινὴ, ὑστε-
ρικὴ προσβολή, καὶ ὅτι ἤρκουν ὀλίγαι ἡ-
μέραι ἀναπαύσεως διὰ νὰ ἰαθῇ. Ἐζήτησε
μάλιστα, ἀλλ' ἀνωφελῶς, νὰ τὸν πείσῃ
ὅτι ἦτο προσποίησης.

Ὄταν αὕτη ἀπεσύρθη, ὁ συνταγματάρ-
χος εἶπεν εἰς τὸν Μίραν: « Γνωρίζω ἄν-
θρωπον τοῦ ὁποῖου ἡ ἰατρικὴ ἱκανότης
δὲν εἶναι ἀμφίβολος, ἀλλὰ τοῦ ὁποῖου ὁ
χαρακτήρ εἶναι μᾶλλον ἢ ὑποπτος. Ἀντὶ
χρυσίου ἀναλαμβάνει τὰ πάντα, τὸ κακὸν
καθὼς καὶ τὸ καλόν· ἀρκεῖ νὰ εὐχαριστή-
σετε τὴν φιλαργυρίαν του, καὶ ἀδιαφορεῖ
διὰ τὰ λοιπὰ.

— Ποῦ κατοικεῖ;

— Εἰς ἀθλίαν τινὰ ὁδὸν, πλησίον τοῦ
Πτωχοτροφείου. Ἐλησμόνησα τὸ ὄνομά
του, ἀλλ' ἠξέυρω ποῦ νὰ τὸν εὐρωμεν.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Εξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος τῆς Κομήσεως Σαρνύ, μὲ τρεῖς εἰκόνας, ἐκ τῶν ἐν τῷ μυθιστορήματι δρώντων προσώπων, καὶ τιμᾶται δραχ. 7 ⁸⁰/₁₀₀.

Ἐκ τοῦ δευτέρου τόμου ἐξεδόθησαν τέσσαρα φυλλάδια τιμώμενα τεσσάρων δραχ. Τὸ ὅλον βιβλίον ἀπαρτίσει 4 τόμους τιμωμένους δραχ. 30.

Θέλοντες νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς Συνδρομητὰς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ἀναγγέλλομεν ὅτι ὅστις ἐξ αὐτῶν προπληρώσει δραχμὰς 20 λαμβάνει καὶ τοὺς 4 τόμους καθ' ὅσον οὗτοι ἐκδίδονται. Τοῦ ἐξαιρετικοῦ τούτου προνομίου ἀπολαύουσι μόνοι οἱ Συνδρομηταὶ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Συνιστῶμεν τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἠραίου τούτου βιβλίου οὐ μόνον τοῖς μυθιστορηματοφίλοις, ἀλλὰ καὶ παντὶ ἀναγνώστῃ διότι ἐν αὐτῷ ἐκτίθεται τερπνῶς καὶ μὲ χάριν ὅλη ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΙΤΟΥ, μυθιστόρημα Ἀλ. Δουμᾶ. Τούτου συνέχεια εἶναι ἡ Κομήσσα Σαρνύ. Προέβημεν εἰς τὴν μετάφρασιν καὶ ἐκτύπωσιν τούτου κατ' ἐπίμονον αἴτησιν πολλῶν ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς Κομήσεως Σαρνύ. Κατὰ δεκαπενθημερίαν ἐκδίδεται ἐν φυλλάδιον. Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν τρία. Τὸ ὅλον βιβλίον ἀπαρτίσει 11—12. Εἰς τὰς Ἐπαρχίας δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ κατὰ φυλλάδιον πληρωμὴ, ἀλλ' ὅστις εὐαρεστεῖται, ἅς προαποστείλῃ δραχμὰς 10 διὰ νὰ λάβῃ τὰ ἐκδοθέντα καὶ ἐκδοθησόμενα φυλλάδια.

Ὁ χορηγῆσας ἡμῖν πέντε συνδρομητὰς καὶ προαποστείλας τὸ ἀντίτιμον λαμβάνει ἐν ἀντίτυπον δωρεάν.

Οἱ προμηθεύοντες ὅ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντας τὴν ἔτησίαν συνδρομὴν των λαμβάνουσιν ἐπὶ ἐν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

Οἱ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητῆς, ἂν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῆ αἰτήσῃ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἔτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω :

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Σεπτεμβρίου.